

Jaarverslag 2019

Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o.

Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk en omstreken (e.o.)

Brin: 02EX
Bevoegd gezag nummer: 41158
Adres: Rechterland 1, 8024 AH Zwolle
Datum: 17 juni 2020

Voorwoord

Met een visie op de toekomst ontwikkelen, continu verbeteren en betrokken zijn bij mensen: dat kenmerkt Landstede Groep. Landstede Groep is een sterke, grote en op kwaliteit gerichte onderwijsorganisatie, met een breed palet aan onderwijsvoorzieningen. We spelen in op de samenleving van vandaag en bouwen mee aan de maatschappij van morgen door het opleiden van jonge lerende mensen. Landstede Groep doet dit op een innovatieve wijze en in wisselwerking met instellingen en bedrijven gebaseerd op de strategische keuzes vastgesteld in de Strategienota 2019-2022 “Ruimte, Relatie & Rekenschap”.

Landstede Groep werkt met de missie ‘Waarde(n)vol leren, leven en werken’ aan haar maatschappelijke opdracht - bepaald door vijf waarden: Ontwikkeling, Ontmoeting, Persoonsvorming, Grensverleggend en Betrokkenheid. Deze waarden zijn herkenbaar in het werk en het gedrag van iedereen die aan onze onderwijsgroep verbonden is. Waarden die ook het werk en de activiteiten van onze scholen kleuren en gezicht geven en die de mensen die bij ons werken inspireren.

Het Jaarverslag 2019 beschrijft hoe de scholen van Landstede Groep - vanuit de waarden - hebben gewerkt aan de ontwikkeling van leerlingen en studenten. Dit vraagt om meer dan onderwijs. Reden daarvoor is dat leren op school niet alleen is voor een diploma, maar voor het leven. Dat vraagt om veel meer dan kennis en vaardigheden alleen. Jonge mensen moeten als participerende medemensen in de samenleving staan: niet alleen bezig zijn met eigen belang, maar solidair met anderen om hen heen. Onze geïnspireerde professionals, leiden deze jonge mensen op voor een continu veranderende maatschappij.

In 2019 is een vervolg gegeven aan de Ontwikkelagenda ‘Samen Verder’ waarbij verder gewerkt is aan de gedefinieerde doelen:

- Verhogen van de kwaliteit van het onderwijs
- Versterken van de financiële situatie
- Minder complexe organisatie
- Werken aan een cultuur van permanente verbetering

Op het gebied van beheersen en verbeteren van de financiën en de onderwijskwaliteit zijn dit jaar stappen vooruit gezet. Dit heeft geresulteerd in een prima beoordeling bij het 4 jaarlijkse onderzoek van de onderwijsinspectie naar de staat van de instelling. Nadrukkelijk is naast het blijvend aandacht geven aan de kwaliteit van onderwijs gewerkt aan de afronding van de herinrichting van de Serviceorganisatie en Bestuursdienst op basis van het inrichtingsdocument.

Samengevat: 2019 was een veelbelovend en succesvol jaar met veel goede stappen voor de Landstede Groep.

Voor het jaar 2020 zijn de vooruitzichten volgens verwachting. De aantallen studenten/deelnemers/leerlingen staan op plaatsen wel onder druk, maar de daadwerkelijke instroom voor het nieuwe schooljaar 2020/2021 laten ook andere beelden zien. De financiën zijn nagenoeg overal op orde en waar dit aandacht nodig heeft worden door de directies plannen gemaakt en gemonitord op basis van aangescherpte procesafspraken en interne toezichtskaders.

Als gevolg van het Corona virus zijn de organisatie en leerlingen/studenten/medewerkers geconfronteerd met de naar aanleiding hiervan ingestelde landelijke richtlijnen. Het primaire doel van onze organisatie is om het onderwijs zoveel als mogelijk digitaal voortgang te laten vinden. In nauwe samenwerking met de VO Raad en het Ministerie van OCW wordt gewerkt aan het mitigeren van de negatieve - financiële – gevolgen voor de stichting. Belangrijk hierin is dat de onderwijsinstellingen zoveel als mogelijk gevrijwaard worden van de gevolgen van financiële claims.

Vooralsnog gaan we er vanuit dat de Corona crisis geen al te grote gevolgen heeft voor het totale aantal leerlingen, zowel wat betreft de bestaande als instroom. Er van uitgaande dat het cursusjaar 20/21 wel gewoon van start kan gaan, zullen er zeker negatieve financiële effecten zijn die naar verwachting niet van materiële omvang zullen zijn. De financiële effecten zullen frequent worden geactualiseerd en gemonitord om de impact zoveel als mogelijk te beperken.

Blijf gezond, hou elkaar in de gaten en veel leesplezier gewenst!

Het College van Bestuur

Theo Rietkerk (voorzitter)

Theo Bekker

Kerncijfers

Financiële Kengetallen, enkelvoudig		Realisatie 2019	Realisatie 2018	Realisatie 2017	Realisatie 2016	Realisatie 2015
alle bedragen in %		%	%	%	%	%
Kengetallen, financiële positie						
	Solvabiliteit	79,3%	70,4%	68,5%	63,5%	57,8%
	Solvabiliteit inclusief voorzieningen	85,5%	77,0%	73,3%	67,0%	60,9%
	Liquiditeit (current ratio)	308,4%	181,1%	123,3%	108,4%	99,5%
	Liquiditeit (quick ratio)	308,4%	181,1%	123,3%	108,4%	99,5%
	Rentabiliteit tov bedrijfsopbrengsten incl rentebaten	8,0%	4,3%	5,4%	10,1%	8,5%
Kengetallen overig						
	Kapitalisatiefactor	42,0%	37,4%	29,7%	39,8%	31,0%
	Weerstandsvermogen VO totale baten	60,1%	51,5%	46,4%	39,8%	34,7%
	Eigen vermogen / Totaal baten uit gewone bedrijfsvoering plus rentebaten	60,1%	51,5%	46,4%	39,7%	34,7%
	Rijksbijdragen / Totaal baten uit gewone bedrijfsvoering plus rentebaten	93,1%	92,4%	91,8%	92,8%	91,7%
	Personeelslasten / Rijksbijdragen	78,4%	75,9%	80,3%	74,6%	75,8%
	Personeelslasten / Totaal lasten	79,4%	73,2%	77,9%	77,0%	75,9%
	Aantal leerlingen / Totaal personeel	13,3	13,1	11,0	11,3	11,6
	Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel	16,5	16,5	14,0	13,8	14,2
Personeel in dienst in fte						
	Personeel primair proces	53,6	54,9	64,6	72,4	67,4
	Ondersteunend personeel (direct, indirect en bestuur)	12,9	14,0	17,6	15,5	14,8
	Totaal fte (ultimo jaar)	66,5	68,9	82,2	87,9	82,2
	Gemiddeld fte	65,2	74,4	86,3	87,9	81,8
Aantal leerlingen / studenten, per 1 oktober:						
	VO	885	906	901	997	956

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Kerncijfers.....	5
Deel 1: Verslag Raad van Toezicht.....	8
Deel 2: Bestuursverslag	13
1. Inleiding van het College van Bestuur	14
1.1. Missie Landstede Groep.....	14
1.2. Landstede Groep	17
1.3. Stichting voor Christelijk VMBO Harderwijk en omstreken	17
1.4. Juridische structuur	18
1.5. Interne structuur	19
2. Onderwijs	20
2.1. Beleid.....	20
2.2. Kwaliteitszorg.....	21
2.3. Prestaties	22
2.4. Internationalisering	23
2.5. Samenwerkingsverbanden	24
2.6. Onderwijskundige doelen	25
3. Personeel	27
3.1. Beleid	27
3.2. Scholing	28
3.3. Bezetting	28
3.4. Mobiliteit.....	28
3.5. Verzuim.....	29
3.6. Beheersing van uitkeringen na ontslag	31
4. Huisvesting	32
4.1. Beleid	32
4.2. Locaties	32
4.3. Bezetting/Benchmark	32
5. Governance.....	33
5.1. Governance structuur	33
5.2. Risico inschatting en beheer	34
5.3. Algemene Verordening Gegevensbescherming.....	37
5.4. Beleggen, belenen en derivaten.....	38
5.5. Zaken met politieke of maatschappelijke impact.....	39

5.6.	Horizontale verantwoording	39
6.	Inleiding op de financiële cijfers	43
6.1.	Toelichting	43
6.2.	Continuïteitsparagraaf	44
Deel 3:	Jaarrekening.....	48
7.	Jaarrekening	49
7.1.	Balans per 31 december 2019	49
7.2.	Staat van baten en lasten over 2019.....	50
7.3.	Kasstroomoverzicht over 2019.....	51
7.4.	Toelichting op de jaarrekening 2019	52
7.5.	Goedkeuring en vaststelling	77
Deel 4:	Overige gegevens	78
8.	Resultaatbestemming	79
9.	Gegevens rechtspersoon	79
10.	Verklaring accountant.....	80

Deel 1: Verslag Raad van Toezicht

Verslag Raad van Toezicht

Landstede Groep is primair verantwoordelijk voor onderwijs van hoge kwaliteit. Onze organisatie is allereerst een onderwijsinstelling waar meer dan 24.000 leerlingen in het voortgezet onderwijs en studenten in het middelbaar beroepsonderwijs opgeleid worden voor een diploma of certificaat, waarmee ze een vervolgopleiding kunnen starten of die hen een kwalificatie voor de arbeidsmarkt verleent.

De overheid geeft onderwijsinstellingen beleidsruimte om de verantwoordelijkheid voor het bieden van onderwijs van hoge kwaliteit waar te maken. Governance, het samenstel van onderwijsbestuur en toezicht daarop, moet zorgen voor een systeem van 'checks and balances' om deze beleidsruimte transparant en adequaat in te vullen.

Bij het aansturen van onderwijs draait het om sturing geven, controle uitoefenen, verantwoording vragen, geven en afleggen en het toezicht op dit geheel. Dit samenspel is vastgelegd in de enkele jaren geleden landelijk vastgestelde Governance Code. Deze Code vormt de basis voor het werk van Raad van Toezicht en College van Bestuur binnen Landstede Groep.

De leden van het College van Bestuur van Landstede Groep zijn gezamenlijk integraal verantwoordelijk voor het beleid en de resultaten van de instellingen: dus van alle werksoorten en activiteiten. De voorzitter is eindverantwoordelijk. De leden van het College van Bestuur leggen verantwoording af aan de Raad van Toezicht, de voorzitter is het eerste aanspreekpunt voor de Raad.

Naast de verticale verantwoording binnen het management van de lijnorganisatie verantwoordt Landstede Groep zich horizontaal. Alle VO-eenheden werken met ouderraden en leerlingenraden en op instellingsniveau is er binnen het MBO een studentenraad.

Organisatie en samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van Landstede Groep bestaat uit zeven leden. Naast een voorzitter en een vicevoorzitter bestaat de Raad uit vijf leden. In het kader van het toezicht fungeert de Raad van Toezicht voor het bestuur afwisselend als verantwoordingsorgaan, als goedkeuringsorgaan voor bepaalde bestuursbesluiten, als adviseur en klankbord, als werkgever en als maatschappelijk venster. Binnen de Raad van Toezicht fungeren een auditcommissie, een onderwijscommissie, een commissie personeel/identiteit/juridische zaken en een remuneratiecommissie. Hoewel in commissies zaken worden voorbereid en uitgediept, blijft de Raad van Toezicht als geheel verantwoordelijk en vindt vanuit de commissies een rapportage plaats in de voltallige Raad van Toezicht.

Auditcommissie

De taak van de auditcommissie is het beoordelen van de instellingsbegroting en de jaarrekening, inclusief het monitoren van de uitvoering van het financieel beleid. Begroting en jaarrekening worden uiteindelijk goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Onderwijscommissie

De onderwijscommissie beoordeelt de onderwijskwaliteit en de wijze waarop hierop wordt toegezien. Ook ziet zij toe op de manier waarop wordt gewerkt aan verbeteringen van onderwijskwaliteit inclusief professionaliseringstrajecten en de wijze waarop de zorg voor kwaliteit wordt geborgd.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie voert de gesprekkencyclus uit met de Leden van het College van Bestuur en vervult operationeel de werkgeversrol ten behoeve van het CvB.

Commissie Personeel/Identiteit/Juridische Zaken (PIJZ)

De commissie personeel/identiteit/juridische zaken houdt zich bezig met strategisch HRM-beleid, het handelen volgens de waarden van Landstede Groep en het correct volgens wet- en regelgeving en eigen reglementen handelen binnen Landstede Groep.

De auditcommissie bestond in 2019 uit drie leden, de onderwijscommissie, de commissie personeel/identiteit/juridische zaken en de remuneratiecommissie uit twee leden.

Bij de samenstelling van de Raad van Toezicht wordt gelet op de diverse facetten die de aandacht van de Raad van Toezicht vragen. Vacatures worden transparant bekend gemaakt en bij de invulling ervan laat de Raad van Toezicht zich adviseren door een extern bureau. De Raad van Toezicht wordt in ieder geval samengesteld op basis van algemene toezichthoudende kwaliteiten, affiniteit met de doelstelling van de stichting en met een spreiding in deskundigheden, achtergronden en competenties.

Bij het invullen van een vacature in de Raad van Toezicht wordt per functie een profielschets van de te werven kandidaat opgesteld. Bij het gewenste profiel van de Raad van Toezicht als collectief gelden de volgende afwegingen:

- Wat zijn de belangrijkste strategische opgaven; welke mix aan ervaring inzicht en deskundigheid past daarbij?
- Is er toegang tot de meest relevante netwerken? (lokaal, regionaal en landelijk)?
- Zijn de leden onafhankelijk, ook van elkaar, ook in relatie tot de bestuurders?
- Is er voldoende diversiteit (leeftijd, sekse, regionale verbinding en maatschappelijke en culturele achtergrond)?
- Is er voldoende diversiteit aan stijlen (goed teamwork met verschillende mogelijke rollen)?
- Invulling van deskundigheidsgebieden: onderwijszaken, financiën, juridische zaken, huisvestingszaken, communicatie, marketing, personele zaken en strategisch beleid.

Vergaderingen Raad van Toezicht

In de vergaderingen van de Raad van Toezicht wordt gewerkt met een agenda die de agendacommissie voorbereidt. De agendacommissie bestaat uit de voorzitter en de vicevoorzitter van de Raad van Toezicht en de beide leden van het College van Bestuur. Standaard agendapunten zijn de financiële rapportages en het bestuursverslag waarin het accent ligt op (de kwaliteit van) het onderwijs.

Door middel van het bestuursverslag informeert het College van Bestuur de Raad van Toezicht schriftelijk. In het bestuursverslag komen alle beleidsaangelegenheden op hoofdlijnen aan de orde. Hierbij wordt specifiek ingegaan op de ontwikkeling van de beleidsdossiers en de risico's die zij met zich meebrengen. Deze rapportage biedt de Raad van Toezicht mogelijkheid tot toezicht en vormt een kader voor het geven van advies.

Naast het bestuursverslag ontvangt de Raad van Toezicht, voor de periodieke vergaderingen, een actuele en specifieke financiële rapportage. Daarnaast ontvangt de Raad van Toezicht jaarlijks een financieel en formatief meerjarenperspectief. Voorts ontvangt de Raad van Toezicht ten aanzien van specifieke agendapunten meer gedetailleerde informatie.

Vanuit de vier eerder genoemde commissies vindt periodiek een rapportage plaats binnen de Raad van Toezicht. E.e.a. laat onverlet de mogelijkheid die de Raad van Toezicht heeft zelf zaken aan de orde te stellen waarover zij met het CvB wil spreken.

Uitgangspunten bij het toezicht

Conform de Code Goed Onderwijsbestuur en het eigen reglement van de Raad van Toezicht hanteert de Raad van Toezicht een strikt onderscheid tussen bestuur en toezicht, dat is vastgelegd in een reglement

College van Bestuur en het reglement Raad van Toezicht. Het integrale toezicht heeft betrekking op het strategisch beleid, de begroting en de jaarrekening, en het functioneren en de rechtspositie van de bestuurders. De leden van de Raad van Toezicht waken individueel en gezamenlijk voor hun onafhankelijke positie als toezichthouder en zijn daarop aanspreekbaar.

Vergaderfrequentie en onderwerpen ter goedkeuring

De voltallige Raad van Toezicht is in 2019 zesmaal bijeen geweest. Dat betrof vijf reguliere bijeenkomsten en een informele bijeenkomst met stakeholders die zitting hebben in de Raad van Inzicht van Landstede Groep.

Conform de jaarcyclus zijn de stukken besproken waar de Raad van Toezicht zijn goedkeuring aan moet geven: de (meerjaren)begroting, de jaarrekening en het (externe) jaarverslag. In aanwezigheid van de accountant zijn jaarverslag en jaarrekening 2018 besproken en goedgekeurd.

Onderwerpen die aan de orde zijn geweest:

1. Stand van zaken lopende dossiers.
2. Bereikdiagnose VO
3. HRD-Beleid
4. Verzelfstandiging van werksoorten.
5. Risicomanagement
6. Huisvesting – Meerjaren Beheer- en Onderhoud
7. Overdracht van onroerend goed
8. Opheffen van entiteiten
9. Verslag van werkbezoeken aan scholen/eenheden.
10. Meerjarenprognose en –begroting
11. Voorjaarsbrief en bestuursopdracht
12. Begroting 2020
13. Treasurystatuut
14. Managementletter van de accountant
15. Rapportages van de auditcommissie, onderwijscommissie, commissie personeel/identiteit/juridische zaken en remuneratiecommissie
16. Verplichtingen van de Raad richting medezeggenschap.
17. Jaarrekening en Jaarverslag 2018.
18. Financiële rapportages.
19. Raad van Inzicht
20. Kwaliteitsagenda MBO
21. Examinering MBO en VO
22. Zelfevaluatie Raad van Toezicht
23. Profielen VO scholen Zwolle
24. Macrodoelmatigheid MBO
25. Meerjarenbeleidsagenda Landstede Groep

Overleg Ondernemingsraden MBO en Medezeggenschapsraden (MR'en) VO

Delegaties van de Raad van Toezicht hebben op bepaalde momenten in het verslagjaar overleg gevoerd met de verschillende (G)MR'en in het VO en met de OR'en (Onderwijs en Service Organisatie & Bestuursdienst). In 2019 hebben er vijf van dergelijke bezoeken plaatsgevonden.

Daarnaast heeft de voltallige Raad van Toezicht voor zowel de (G)MR'en als voor de OR'en een themabijeenkomst georganiseerd. Op die manier is er jaarlijks tweemaal contact tussen de Raad van Toezicht en de medezeggenschap.

Contact met Directies eenheden en diensten Landstede Groep

Om meer contact te organiseren tussen de Raad van Toezicht en alle onderdelen van Landstede Groep, bezoeken delegaties van de Raad van Toezicht 1x per twee jaar alle directies van de VO-scholen, de MBO-eenheden en de diensten van de Service Organisatie. In 2019 hebben er vijf van dergelijke bezoeken plaatsgevonden.

Daarnaast verzorgen de directies 1x per twee jaar een korte presentatie voor de voltallige Raad van Toezicht. Per bijeenkomst worden vijf directies uitgenodigd. Naar aanleiding van de presentaties is er ruimte voor discussie. In 2019 hebben er twee van dergelijke bijeenkomsten plaatsgevonden.

Rol als werkgever

De remuneratiecommissie, die bestaat uit de voorzitter en de vicevoorzitter, heeft de jaarlijkse functioneringsgesprekken gevoerd met de leden van het College van Bestuur. Ter voorbereiding daarop hebben de leden van het College van Bestuur hun eigen feedback georganiseerd. Het CvB houdt daartoe jaarlijks een zelfevaluatie op basis van de bestuursopdracht. De inhoud van de functioneringsgesprekken is vastgelegd in afzonderlijke verslagen en vervolgens besproken in de vergadering van de Raad van Toezicht.

Zelfevaluatie Raad van Toezicht

Het is gebruik dat de Raad van Toezicht aan het einde van het jaar een zelfevaluatie houdt. Ook in 2019 heeft deze evaluatie plaatsgevonden.

Deskundigheidsbevordering Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is lid van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI). Deze vereniging heeft tot doel het bevorderen van deskundigheid op gebied van besturen en toezicht houden door het organiseren van symposia, het geven van voorlichting, het innemen van standpunten en het behartigen van belangen. De vergaderingen van het Platform van Toezichthouders MBO-instellingen zijn bijgewoond door de voorzitter van de Raad van Toezicht. In dit overleg komen ook de nieuwe ontwikkelingen in het onderwijsveld aan de orde. Daarnaast hebben individuele leden deelgenomen aan bijeenkomsten gericht op diverse aspecten van toezicht met als doel deskundigheidsbevordering.

Vergoedingen toezichthouders

De Raad heeft eerder al besloten de in de WNT beschikbare ruimte in de vergoedingsmogelijkheid voor de Raad van Toezicht niet volledig te gebruiken. Op basis van een analyse van de feitelijke werkbelasting in uren zijn per 1 januari 2017 vergoedingsbedragen ingevoerd voor Landstede Groep als geheel die op ca 50% van de algemene norm conform de Wet Normering Topinkomens liggen. Jaarlijks worden deze vergoedingen geïndexeerd. De verantwoording van de honorering van de leden van de Raad van Toezicht is vermeld in de jaarrekening.

Zwolle, 17 juni 2020

B. Breunissen (voorzitter)

W. Boerma

S.A. Terpstra

P. Bosma

H.P. de Vlieger

F. Eefting

T. de Winter

Deel 2: Bestuursverslag

1. Inleiding van het College van Bestuur

1.1. Missie Landstede Groep

Ontstaan Strategienota 2019-2022

In het voorjaar 2019 is de nieuwe Strategienota 2019-2022 met de titel 'Ruimte, Relatie & Rekenschap' vastgesteld en gepubliceerd. De nota geeft antwoord op de vragen: 'Wie zijn we als Landstede Groep? En waar gaan we naartoe?'. Medewerkers, leerlingen, studenten, cursisten, directieleden, leden van de Raad van Toezicht, Raad van Inzicht en Medezeggenschapsraden dachten en spraken er samen met het College van Bestuur (CvB) over in een dynamisch proces van negen maanden.

Het resultaat is een verhaal dat echt van binnenuit komt:

Een persoonlijke leerweg vol mogelijkheden ...

De mogelijkheden binnen Landstede Groep om je persoonlijke leerweg vorm te geven, zijn eindeloos. Een schoolperiode bij ons is niet alleen van toegevoegde waarde vanwege het diploma, maar betekent ook een warme ontmoeting en een persoonlijke zoektocht waarin leerlingen en studenten hun talent en drijfveren ontdekken.

... die we zichtbaar en haalbaar maken

We willen elke leerling en student een persoonlijke leerweg laten volgen. En deze weg zichtbaar en aantrekkelijk maken. Onze hernieuwde missie, waarden en strategische beloften vormen de belangrijkste leidraad om hieraan te voldoen.

... door onze waarden en beloften te verinnerlijken

We willen dat we allemaal – onderwijsprofessionals, directeuren en CvB – eigenaar zijn van de nota. Daarom hebben we de waarden en beloften verinnerlijkt. Dat hebben we gedaan door samen in gesprek te gaan over wat ze voor iedereen persoonlijk betekenen. En over hoe we ze vertalen in de praktijk van alledag. Het opnemen in teamplannen en de vernieuwde planning-en-controlcyclus helpt daarbij.

... en door ruimte, relatie en rekenschap in de sturing centraal te zetten

Ook de manier van sturen past bij onze waarden en beloften: we geven professionals de ruimte om in relatie met leerlingen, studenten en anderen de beloften uit de Strategienota 2019-2022 waar te maken. Tegelijkertijd vinden we het allemaal vanzelfsprekend dat we verantwoordelijkheid nemen en bereid zijn er verantwoording over af te leggen.

De Strategienota is in de volgende paragrafen kort beschreven.

Missie

'Waarde(n)vol leren leven': dat is de missie van de Landstede Groep. Liefde voor leren zit in ons DNA. Voor ons is dat meer dan leren voor een diploma of een vak. We helpen jongeren en (jong)volwassenen bij het (h)erkennen van hun eigen talent en de ontwikkeling daarvan. Zodat ze stevig in hun schoenen staan en een bijdrage kunnen leveren aan de wereld om hen heen. We willen elke dag beter worden. Dat doen we altijd samen met onze leerlingen en studenten, met ouders, met collega's en met de regio waarin we verankerd zijn. Dankzij de unieke samenstelling van onze scholengroep, kunnen we de kansen bieden van persoonlijk onderwijs.

Waarden

Wij geloven dat de wereld beter en mooier wordt als mensen hun talenten ontwikkelen én anderen helpen dat ook te doen. Vanuit een christelijke oorsprong laten wij ons inspireren door vijf waarden.

We willen ontwikkelen

Liefde voor leren zit in ons DNA. Wij (her)kennen onze talenten en die van al onze leerlingen, studenten en cursisten. Daardoor kunnen we hen op maat begeleiden. We willen ook zelf elke dag beter worden. Want of we nu jong of oud zijn: we gaan voor een leven lang ontwikkelen.

We zoeken de ontmoeting

Ontmoeten vraagt om oprechte wederzijdse interesse en het serieus nemen van elkaar. Dat is het uitgangspunt bij alles wat we doen. Alleen zo kunnen we ons werkelijk verbinden met elkaar, onze leerlingen, studenten, cursisten en onze omgeving.

We werken aan brede persoonsvorming

We hebben aandacht voor wat het leven zinvol maakt. We helpen elkaar, onze leerlingen, studenten en cursisten om na te denken over wat ons beweegt, om zelfbewust te zijn en om eigen keuzen voor het leven te maken. Zinnige vorming noemen we dat. We omarmen diversiteit op onze scholen en in de samenleving. En we stimuleren leerlingen, studenten en cursisten om respectvol en reflectief te zijn.

We verleggen grenzen

We zijn nieuwsgierig naar veranderingen en kijken met lef naar wat er op ons afkomt. We hebben een hoopvol toekomstbeeld. We willen creëren en we maken ruimte voor ontwikkeling, zo verleggen we grenzen.

We zijn betrokken

Betrokken zijn is voor ons niet alleen iets dat je voelt, maar vooral iets dat je dóét. Goed zorgen voor jezelf, de mensen om je heen, en de aarde waarop je leeft. En elkaar daarop aanspreken.

Strategische beloften

We willen dat onze waarden herkenbaar en voelbaar zijn binnen en buiten onze organisatie. En elke dag weer. Daarom hebben we ze vertaald in strategische beloften. Zo wordt het mogelijk ook echt naar de waarden te leven en er aanspreekbaar op te zijn. We reflecteren er regelmatig op en zorgen dat we vooral dóén.

We maken een leven lang ontwikkelen mogelijk door:

Persoonlijk onderwijs te bieden

We stimuleren en inspireren leerlingen, studenten en cursisten om het beste in zichzelf naar boven te halen. We sluiten aan bij de ontwikkeling van onze individuele leerlingen, studenten en cursisten en kijken samen met hen hoe zij nog verder kunnen komen. Dit doen we met een krachtige leeromgeving, uitdagende leerroutes waar ook ondernemendheid, kritisch denken en creatieve vaardigheden in geïntegreerd zijn en natuurlijk begeleiding op maat.

Te investeren in medewerkers

Bij Landstede Groep verwachten we veel van onszelf en elkaar. Allereerst dat we vanuit gedeelde waarden dagelijks invulling geven aan onze maatschappelijke opdracht. Toekomstbestendig onderwijs vraagt om flexibele professionals. Daarom hebben we de ruimte om ons te ontwikkelen en steeds waardevol en succesvol te zijn in ons vakgebied of daarbuiten. We ondersteunen elkaar om duurzaam inzetbaar te blijven. En we bouwen aan een cultuur waarin we voortdurend van en met elkaar leren.

Aandacht te geven aan zinnige vorming

We dragen bij aan een samenleving waarin iedereen erbij hoort en mensen verantwoordelijkheid willen dragen voor zichzelf, hun leefgemeenschap, de samenleving en de wereld om hen heen. Dat begint bij wie we zelf zijn: wereldburgers in een inclusieve organisatie, waar iedereen zich welkom voelt. Onze cultuur is onlosmakelijk verbonden met de aandacht die we hebben voor 'zinnige vorming': brede vorming met oog voor zingevingsvragen. We ondersteunen onze leerlingen, studenten, cursisten en elkaar om in gesprek te zijn over wat ons beweegt en wat het leven zinvol maakt. Deze zoektocht helpt ons om in relatie met de ander meer en meer te ontdekken wie we werkelijk zijn en van daaruit waarde(n)vol te kunnen en durven handelen.

Krachtige verbindingen te leggen (in de regio)

Toekomstbestendig onderwijs realiseren we alleen als we verder kijken dan de muren van onze eigen scholen. Daarom staan we midden in de maatschappij en leggen we krachtige, duurzame verbindingen binnen onze groep, met de gemeenschap, met de (regionale) arbeidsmarkt, met (regionale) overheden, met onderzoeksinstellingen en met andere onderwijsorganisaties.

We bewegen ons in een netwerksamenleving. Onze sterke banden met de omgeving maken het mogelijk dat we weten wat er speelt binnen de arbeidsmarkt en welke maatschappelijke ontwikkelingen er zijn. Die vertalen we in mogelijke leer- en loopbaanroutes voor onze leerlingen, studenten en cursisten. We stellen ons daarbij ondernemend op en werken altijd vanuit nabijheid, met een open, nieuwsgierige en betrokken houding.

Te innoveren en excelleren

We willen klaar zijn voor de wereld van morgen. Als onderwijs- en kennisinstelling dragen wij daarom bij aan innovaties voor de samenleving, het onderwijs en diverse sectoren. We zien de regionale, maatschappelijke en sociaaleconomische ontwikkelingen als onze leidraad, die we uitwerken in samenwerkingsverbanden zowel nationaal en internationaal. Excellentie, ondernemerschap en internationalisering zijn onmisbaar in

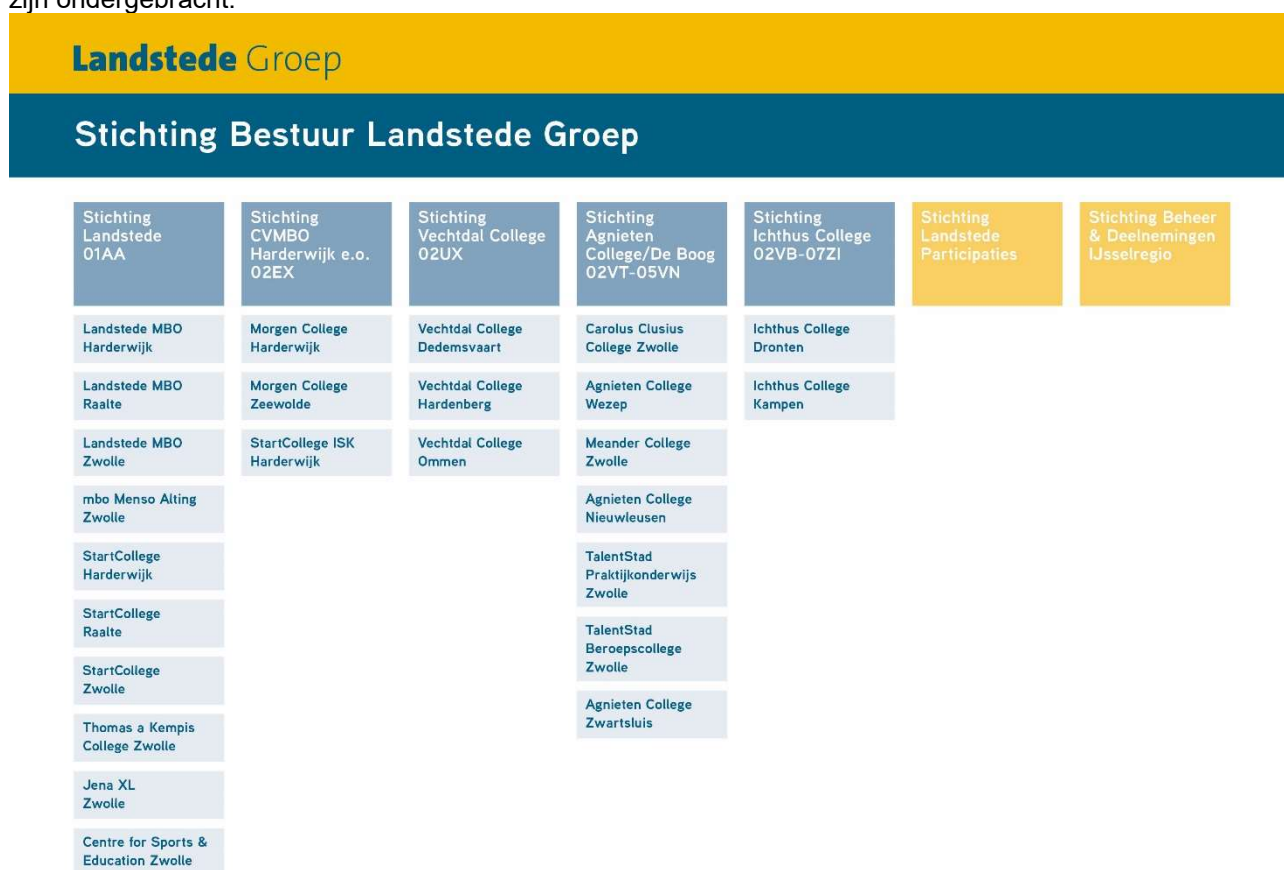
onze programma's om toekomstgericht de wereld om ons heen te verkennen.

Kortom, we geven elkaar in deze strategieperiode de *Ruimte* om te ontwikkelen en persoonlijk te leren. We hebben een *Relatie* door elkaar te ontmoeten en met elkaar in verbinding te zijn. En tot slot willen we aanspreekbaar zijn op onze beloften en leggen daarom ook *Rekening* af.

1.2. Landstede Groep

Landstede Groep bestaat uit vijf onderwijsstichtingen die elk een of meer scholen voor voortgezet onderwijs (vo) en/of middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en volwasseneneducatie onder zich hebben. Daarnaast is er Stichting Bestuur Landstede Groep, waar centrale diensten en het bestuur voor alle scholen die onder Landstede Groep vallen, zijn ondergebracht. Iedere school kent een eigen lokale verankering en daarmee eigen beleid, een eigen naam en een eigen profiel maar de missie, waarden en beloften zijn voor alle scholen een gedeeld uitgangspunt.

Landstede Groep heeft naast bovengenoemde stichtingen nog twee stichtingen waarin de private activiteiten zijn ondergebracht.

Voor meer informatie over Landstede Groep wordt verwezen naar de website www.landstedegroep.nl of kan contact opgenomen worden met cvb@landstedegroep.nl.

1.3. Stichting voor Christelijk VMBO Harderwijk en omstreken

Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o. (De Sytel 2, 3842 AE Harderwijk, KvK-nummer 08082657) is een stichting met als activiteiten het geven van voortgezet onderwijs. De stichting is onderdeel van Landstede Groep dat Stichting Bestuur Landstede Groep, statutair gevestigd te Zwolle, als groepshoofd heeft.

De stichting is organisatorisch opgedeeld in twee eenheden: het Morgen College, met een nevenvestiging in Zeewolde en de Internationale Schakel Klas (ISK) Harderwijk, onderdeel van StartCollege, maar bestuurlijk vallend onder deze stichting.

1.4. Juridische structuur

De stichting beoogt onderwijs te geven op interconfessionele grondslag (Protestants-Christelijk en Rooms-Katholiek). Zij gaat daarbij uit van de christelijke beginselen, met als richtsnoer het Evangelie van Jezus Christus, zoals dat tot ons komt vanuit de Bijbel.

De stichting stelt zich ten doel om zonder winstoogmerk onderwijs, op de in artikel 2 van de statuten beschreven grondslag te bevorderen. De stichting wil dit doel bereiken door:

- de oprichting en instandhouding van een of meer instellingen voor christelijk onderwijs.
- andere wettige middelen die het doel van de stichting kunnen bevorderen.

De stichting kent de volgende organen:

- Raad van Toezicht.
- CvB, zijnde de vertegenwoordiger van het bevoegd gezag in de zin van de onderwijswetgeving.

Raad van Toezicht		
Naam	Functionies	Nevenfuncties in 2019
dhr B (Breun) Breunissen (voorzitter)	Eigenaar Breun Breunissen Advies & Management; voorzitter	- Lid Dagelijks Bestuur Waterschap Drents Overijsselse Delta - Lid Raad van Toezicht Stichting 2Switch Kringloopbedrijf - Voorzitter Raad van Advies Databank Kennis = Markt BV te Meppel (tot 14-5-2019) - Lid Bestuur Stichting Pensioenfonds Arcadis Nederland (tot 18-4-2019) - Voorzitter Belanghebbenden Orgaan Arcadis Kring en VBO bij Het nederlandse pensioenfonds - Penningmeester st Koninklijke Nederlandsche Heidemij Overijssel - Lid Bestuur st Cultureel Erfgoed KNHM-Arcadis
dhr W (Wieb) Boerma	Manager HR&AZ Altrex BV	- Docent/coach Chr Hogeschool Ede - Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Sprank (tot 01-07-2019) - Vice-voorzitter Raad van Toezicht IJsselheem
dhr P (Peter) Bosma	Advocaat/Partner Den Besten advocaten	- Voorzitter Raad van Toezicht Chr College Nassau Veluwe Harderwijk
mw F (Fenna) Eefting	Bestuurder de Vogellanden	- Bestuurslid Stichting Regionaal Zorgnetwerk Zwolle - Voorzitter Bestuur Werkgevers Vereniging Zorg en Welzijn, Oost-Nederland - Lid Bestuurlijke Tafel / Zorgtafel Regio Zwolle - Bestuurslid st Regio plus (Landelijke koepelorganisatie WGV Zorg en Welzijn) - Lid Bestuurscommissie Strategie en Marketing (Revalidatie Nederland) - Directeur/eigenaar adviesbureau Fenomen(t)aal
dhr SA (Sam) Terpstra	Eigenaar van Sam Terpstra (advies, begeleiding bestuurders, opleiding en coaching)	- Lid Raad van Toezicht Gelder Veste Vorden - Lid adviesraad NSO/CNA, Amsterdam - Lid Monitor Commissie PO-Raad, Utrecht (tot 01-12-2019) - Kerndocent leergang "Leidinggeven in onderwijsbestuur, AOG School of Management, Groningen - Lid jury Windesheim's beste, Zwolle - Voorzitter PvdA afdeling Zutphen-Warmsveld - Voorzitter van de raad van toezicht van de Protestantse Stichting Diaconaal Vakantiewerk, Doorn - Penningmeester van Stichting Trainees in Onderwijs, Driebergen - Lid commissie Goed Onderwijsbestuur VO
mw HP (Rieke) de Vlieger	Voorzitter directie Aeres Hogeschool en faculteitsdirecteur Aeres Hogeschool Dronten	- Voorzitter Sectoraal Advies College Hoger Agrarisch Onderwijs
dhr T (Ton) de Winter	CEO Mastervolt International BV	- Lid Raad van Toezicht De Waardenborch (vo-scholengemeenschap), Holten (tot 01-09-2019)

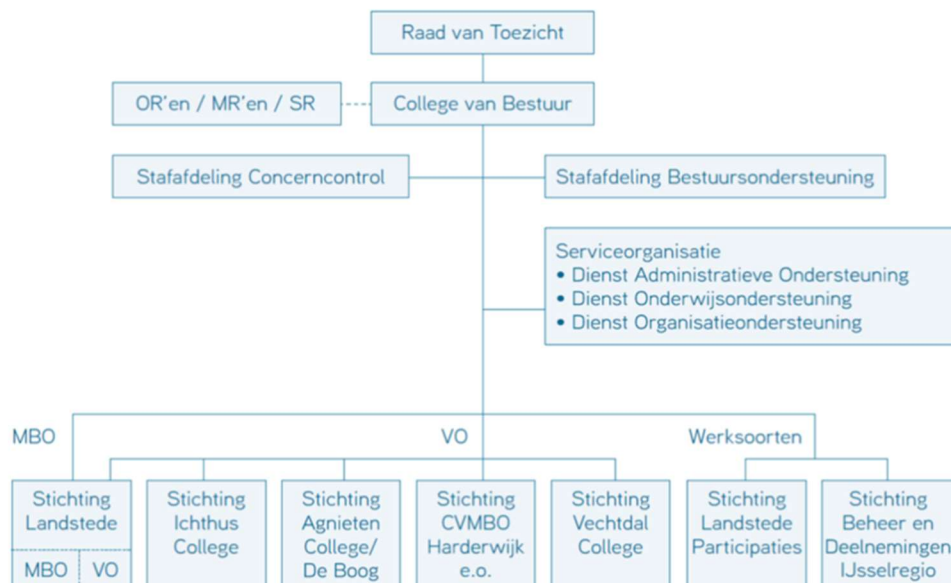
College van Bestuur		
Naam	Functie	Nevenfuncties
dhr TW (Theo) Rietkerk dhr TGM (Theo) Bekker	voorzitter College van Bestuur lid College van Bestuur	- Lid Eerste Kamer - Voorzitter Raad van Commissarissen Roelofs Groep - Voorzitter VV Go Ahead Kampen - Voorzitter Raad van Toezicht Vereniging Eigen Huis (tot 28-10-2019) - Voorzitter Ledenraad Eigen Huis (tot 28-10-2019) - Lid Raad van Commissarissen Economic Board Groningen (tot 01-09-2019) - Voorzitter beroepscommissie Ensene stedendriehoek - Lid Raad van Advies VO-Content - Lid Onderwijscommissie VO-raad - Lid van het Bestuurlijk overleg VO-raad en MBO-Raad - Lid van de Commissie voor toetsing en examens

De collegiale verantwoordelijkheid van het CvB en de wijze waarop toezicht wordt gehouden is vastgelegd in een bestuursreglement en een toezichtreglement. De voorzitter van het CvB is eindverantwoordelijk bestuurder.

Het CvB ziet toe op de identiteit, kwaliteit en continuïteit van de instelling en doet dit onder andere op basis van de strategische doelen van Landstede Groep. De voortgang van de strategische doelen wordt jaarlijks met de directie van de scholen geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie stelt het CvB jaarlijks een kaderbrief op die de directies vertalen in de beleidsplannen van de scholen.

1.5. Interne structuur

Het organogram van Landstede Groep per 31 december 2019:

Directieteams

Het mandaat van de directies is vastgelegd in een directie- en teamstatuut.

De directeuren leiden hun eenheid/dienst en verantwoorden hun resultaat aan het CvB. Directies ontwikkelen meerjarig en eenjarig beleid voor de eigen eenheid/dienst, werken samen met collega's en vertegenwoordigen de instelling naar buiten. Tijdens de managementvoortgangsgesprekken (twee keer per jaar) vindt aan de hand van rapportages het verantwoordingsgesprek plaats tussen bestuur en directie.

2. Onderwijs

2.1. Beleid

Onderwijs bij de scholen in het voortgezet onderwijs (VO) van Landstede Groep

Goed onderwijs biedt leerlingen de kans zich te vormen tot zelfstandige, betrokken en verantwoordelijke mensen. School is voor de leerlingen een oefenplaats. Onze pedagogische opdracht geven wij vorm vanuit onze missie en waarden, die in hoofdstuk 1 beschreven staan.

Deze waarden zijn uitgangspunt bij ons denken en handelen met als doel dat leerlingen:

- zich ontwikkelen tot zelfbewuste personen met een eigen identiteit (subjectivering);
- hun rol actief kunnen nemen in een maatschappelijke en beroepsmatige omgeving (socialisering);
- een diploma halen, voorbereid worden op vervolgonderwijs en leren zich een leven lang te blijven ontwikkelen (kwalificatie).

Visie op onderwijs

Voor ons is de school een ontmoetingsplaats waar we van en met elkaar leren. We vormen de samenleving in het klein. De school is een leeromgeving die in dienst staat van het leren van de leerlingen. Een omgeving die veiligheid en sociale interactie biedt, waarbinnen leerlingen afwijkende keuzes mogen maken en waar maatwerk wordt geboden. Op deze wijze kunnen we goed aansluiten op capaciteiten, talenten en onderwijsbehoeften van leerlingen en hen maximaal de ruimte bieden om vorm te geven aan het eigen leerproces.

De school als ontmoetingsplaats faciliteert ook het proces waarin de school een lerende organisatie kan worden. Een proces waarin oude structuren verdwijnen en nieuwe structuren ontstaan die een klimaat scheppen zonder beperkingen, maar met productieve spanningen.

Onze onderwijskundige visie maakt duidelijk welke belofte wij doen aan onze leerlingen en de functie die wij van en voor de samenleving vervullen. Het inlossen van deze belofte krijgt inkleuring met de volgende, leidende principes. Deze zes principes hanteren wij voor de inrichting van ons onderwijs – door de onderwijseenheden met onderwijsteams – in onze VO-scholen.

1. We helpen de leerlingen om steeds meer aan het stuur te staan van het eigen leerproces

Wij helpen de leerlingen om in toenemende mate regie te voeren op het eigen leerproces. Regie kunnen voeren werkt motiverend en ondersteunt een leven lang blijven leren en ontwikkelen. Dat doen we door leerlingen vooral feedback te geven op hun leerprocessen en minder op hun resultaten. We doen dit ook door leerlingen steeds vaker verantwoordelijk te maken voor keuzes rond het eigen leerproces.

2. We bieden een flexibele en sociaal interactieve leeromgeving

We bieden maatwerk door het gebruik van individuele en flexibele leerroutes. Afhankelijk van hun behoeften, leerstijlen en capaciteiten volgen leerlingen een eigen route met ondersteunende en gevarieerde leeractiviteiten. Een goede variatie in leeractiviteiten ondersteunt de kwaliteit van het leerproces. De leeractiviteiten hebben een 'blended' karakter: dit betekent dat er een variatie is in online individueel leren en face-to-face leren en alle mogelijke tussenvormen.

3. We bieden een veilige en uitdagende leeromgeving

Alle leerlingen voelen zich gezien en begrepen doordat we werken vanuit een pedagogische relatie met hen. Deze relatie karakteriseert zich door het bieden van veiligheid, maar ook begeleiden, stimuleren, uitnodigen, uitdagen, feedback geven en confronteren. Van zowel ons als van de leerlingen en hun opvoeders mag worden verwacht dat zij investeren in deze relatie opdat er gezamenlijk geleerd en gereflecteerd kan worden.

4. We dagen de leerlingen uit hun talenten maximaal te ontplooiën

We bieden de leerlingen ruimte in hun leerloopbaan om keuzes te maken voor verbreding of verdieping middels activiteiten, projecten of thema's. Op deze wijze geven we leerlingen mogelijkheden om eigen talenten en drijfveren te ontdekken en te ontplooiën. We stimuleren de leerlingen eigen initiatief te nemen in het kenbaar maken van interesses en talenten en daar actief mee aan de slag te gaan.

5. We ontwikkelen en groeien door te leren van en met elkaar

We zorgen ervoor dat er betekenisvolle ontmoetingen plaatsvinden. Betekenisvol in de zin dat er kennis kan worden gedeeld en geconstrueerd. Ook betekenisvol in de zin dat iedereen leert respect te hebben voor elkaar en de verschillen die er zijn. De ontmoetingen vinden plaats tussen leerlingen, met docenten en met relevante buitenschoolse instellingen en ouders. Tijdens de ontmoetingen werken we volgens de principes van dialoog en reflectie.

6. We bewaken en bevorderen de kwaliteit van de leerprocessen

We houden elkaar middels dialoog en reflectie scherp op de vraag of we de dingen goed doen en of we nog de goede dingen doen. We organiseren de zorg voor de kwaliteit van het leerproces kleinschalig. Vanuit een gezamenlijke ambitie spiegelen we elkaars bijdrage en spreken we elkaar aan. In deze kleinschalige setting laten we ons ondersteunen door data die we verkrijgen uit 'learning analytics', observaties en gesprekken met leerlingen, directe collega's en direct leidinggevend.

2.2. Kwaliteitszorg

Het is inmiddels een goed gebruik onder de scholen in het voortgezet onderwijs van Landstede Groep om met elkaar te kijken naar de kwaliteit van de scholen: doen we met elkaar nog steeds de goede dingen en doen we ze goed? Dit gebeurt met behulp van verschillende bronnen: de feedback vanuit lesbezoeken en interne audits, de onderwijsresultaten, de tevredenheidsonderzoeken onder ouders, leerlingen en medewerkers, en de voortgang van secties. Daarnaast vonden er afgelopen jaar twee grote externe audits plaats waarmee de scholen ook een kritische blik van een buitenstaander ontvingen.

Het Morgen College is een school in ontwikkeling. Het nieuwe schoolplan Waarde(n)vol leren leven geeft richting aan de ambities van het Morgen College. Het onderwijsconcept Leren op Maat en het bijpassende taakbeleid zijn daarbij belangrijke pijlers. Het Morgen College wil zich graag ontwikkelen. Een verbeteringslag is noodzakelijk door tegenvallende onderwijsresultaten: bij de basisleerweg (vmbo-bb) zijn er op het driejaarlijks gemiddelde twee indicatoren zijn onvoldoende. Het Morgen College heeft er vertrouwen in dat de kwaliteit op peil kan komen door daaraan genoeg ruimte, tijd en aandacht te besteden.

De inspectie heeft geconcludeerd dat het bestuur voldoende effectief stuurt op verbetering van de onderwijskwaliteit. Ze heeft voldoende zicht op de kwaliteit, de risico's en de beïnvloedende factoren bij de verschillende opleidingen en leerwegen. Op de alle locaties worden medewerkers gestimuleerd en gefaciliteerd om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit. Het bestuur kan nog verder sturen om de verschillen tussen de onderwijsteams te verkleinen. Meer aandacht voor teams die onvoldoende kwaliteit laten zien en/of achterblijven in het toepassen van de nieuwe koers. De kwaliteitszorgcyclus is niet volledig ingebed bij alle teams: ook dit vraagt om aandacht van het bestuur.

In de samenwerking tussen de scholen middels de kenniskringen, Landstede VO studiedag en interne audit wordt het leren van en met elkaar gestimuleerd. Het aantal scholen met een specifiek pedagogisch didactisch concept neemt de laatste jaren toe, en daarnaast ook scholen met extra aanbod voor bepaalde vakken en keuzewerktijd. Ook bieden meer scholen maatwerktrajecten en maatwerkdiploma's. Dit alles levert mooi en vernieuwend onderwijs op. Het is niet altijd duidelijk waarom een school kiest voor een

bepaalde vorm van maatwerk, flexibilisering of profilering? De scholen evalueren de resultaten en effecten van hun keuzes slechts in zeer beperkte mate, wat een aandachtspunt is voor het komende jaar. Het algehele beeld van de tevredenheidsonderzoeken ziet er positief uit. Wel zijn er een aantal aandachtspunten. De uitslagen van de onderzoeken worden steeds vaker op teamniveau geanalyseerd en besproken, om na te gaan hoe leerlingen en ouders de inspanningen van de medewerkers waarderen. Hieruit volgen weer verbeteracties voor teamplannen van het betreffende team.

2.3. Prestaties

Opbrengstenoordeel Morgen College De Sypel

	Onderwijspositie t.o.v. advies po		Onderbouwsnelheid		Bovenbouwsucces		Examencijfers		Slagingspercentage
	Jaar resultaat	3 jr. gem	Jaar resultaat	3 jr. gem	Jaar resultaat	3 jr. gem	Jaar resultaat	3 jr. gem	Jaar resultaat
VMBO-BASIS									
2017	30,53%	20,08%	96,19%	96,61%	87,80%	89,43%	6,63	6,59	98,10%
2018	18,92%	19,03%	92,74%	95,98%	82,50%	86,31%	7,04	6,75	100%
2019	26,15%	25,64%	93,82%	94,36%	90,32%	86,92%	6,78	6,8	92,20%
VMBO-KADER									
2017	30,53%	20,08%	96,19%	96,61%	89,22%	91,24%	6,33	6,32	94,30%
2018	18,92%	19,03%	92,74%	95,98%	92,31%	91,62%	6,33	6,32	89,89%
2019	26,15%	25,64%	93,82%	94,36%	88,24%	90,04%	6,4	6,35	92,50%
VMBO-TL									
2017	15,00%	20,37%	100,00%	99,27%	95,07%	92,64%	6,35	6,33	94,40%
2018	23,64%	21,95%	99,28%	99,50%	92,86%	93,63%	6,41	6,33	100%
2019	25,93%	21,76%	98,39%	99,26%	95,28%	94,44%	6,41	6,41	95,80%

De onderbouwindicatoren 'onderwijspositie t.o.v. advies po' en 'onderbouwsnelheid' worden berekend over de gehele vestiging en worden niet uitgesplitst naar onderwijssoort, om deze reden zijn deze voor elke onderwijssoort in deze tabel gelijk opgenomen.

Opbrengsten: www.onderwijsinspectie.nl/internet-schooldossier

Slagingspercentage: www.vensters.nl

Enquêtes

Tevredenheidsonderzoeken: www.kwaliteitscholen.nl

Opbrengstenoordeel Morgen College Westeinde

	Onderwijspositie t.o.v. advies po		Onderbouwsnelheid		Bovenbouwsucces		Examencijfers		Slagings percentage
	Jaar resultaat	3 jr. gem	Jaar resultaat	3 jr. gem	Jaar resultaat	3 jr. gem	Jaar resultaat	3 jr. gem	Jaar resultaat
VMBO-G/T									
2017	15,00%	20,37%	100,00%	99,27%	95,07%	92,64%	6,35	6,33	94,40%
2018	23,64%	21,95%	99,28%	99,50%	92,86%	93,63%	6,41	6,33	100%
2019	25,93%	21,76%	98,39%	99,26%	95,28%	94,44%	6,41	6,41	96%

Opbrengsten: www.onderwijsinspectie.nl/internet-schooldossier

Slagingspercentage: www.vensters.nl

Enquêtes

Tevredenheidonderzoeken: www.kwaliteitscholen.nl

2.4. Internationalisering

Uitvoering beleidsnotitie 'Internationalisering'

In 2019 zijn de VO-scholen internationalisering op de agenda gaan zetten. Ook heeft elke VO-school inmiddels een contactpersoon internationalisering. De volgende stap is om de contactpersonen met elkaar in contact te brengen en een kennisplatform op te richten. In januari 2020 komt het kennisplatform voor het eerst bijeen.

Internationale activiteiten per VO-school

In 2019 heeft elke VO-school zijn eigen internationale activiteiten georganiseerd. Bij sommige scholen ging het om kleinschalige projecten, bij andere is internationalisering volledig in het curriculum geïntegreerd. Een overzicht van een aantal internationale activiteiten die binnen de VO-scholen plaatsvonden:

- Alle VO-scholen bieden studiereizen voor leerlingen aan naar onder andere Berlijn, London, Parijs en Rome.

Themabijeenkomst

Op 13 mei 2019 hebben de directeuren van de scholen van het voortgezet onderwijs van Landstede Groep met elkaar gesproken over het verder uitrollen van de beleidsnotitie 'Internationalisering'. Hierbij een overzicht van de belangrijkste uitkomsten van deze bijeenkomst.

De scholen:

- maken van 'wereldburgerschap' een integraal onderdeel van het onderwijsprogramma;
- hebben verschillende startposities (net als de onderwijsteams) ten aanzien van 'wereldburgerschap';
- maken ieder een eigen vertaling van 'wereldburgerschap';
- zetten in op duurzaamheid: ze houden rekening met het milieu, maar zorgen ook voor continuïteit in de uitvoering van 'wereldburgerschap';
- starten een interne dialoog met de betrokken docenten en agenderen dit in het schoolplan rondom internationalisering;
- koppelen internationalisering aan burgerschap en aan de identiteit van de school;
- bouwen een netwerk van betrokken docenten op voor het delen van kennis en ervaring;
- faciliteren medewerkers bij de uitvoering van 'wereldburgerschap'.

2.5. Samenwerkingsverbanden

Verantwoording passend onderwijs Voortgezet onderwijs

Vanwege de grote regionale spreiding van de verschillende onderwijseenheden, participeren de eenheden/scholen binnen de Landstede Groep in verschillende samenwerkingsverbanden.

In het kader van Passend Onderwijs hebben de samenwerkingsverbanden de opdracht een samenhangend systeem van zorg voor de leerlingen van de deelnemende scholen te realiseren.

Het Morgen College participeert in het samenwerkingsverband passend onderwijs VO2509, wat ondergebracht is in Stichting Leerlingenzorg NW-Veluwe. Dit samenwerkingsverband heeft de filosofie dat 'leerlingen thuis nabij, regulier onderwijs krijgen, tenzij...'. In deze filosofie volgt dat het geld de leerling volgt.

De baten die gemoeid zijn met de samenwerkingsverbanden staan in de onderstaande tabel.

Samenwerkingsverbanden		Realisatie 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000			
Soort bate			
Ambulante begeleiding		456	429
Innovatieprogramma Beleid en Ontwikkeling		131	178
Totaal baten Samenwerkingsverbanden		587	607

Het Morgen College heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Dr. Verschoorschool (VSO, cluster 4), de inspectie heeft dit initiatief beoordeeld als zijnde een landelijk voorbeeld. Deze vorm van samenwerken is uitgebreid naar beide locaties, het Morgen College en de Oriënt in Zeewolde.

Sinds 2019 werkt afdeling Oriënt samen met Levant, een onderdeel gevestigd in Zeewolde, van het RSG. Er wordt samengewerkt op het gebied van medewerkers (formatie) en leerling activiteiten.

2.6. Onderwijskundige doelen

Examenorganisatie VO

Om de borging van de kwaliteit van de schoolexamens te verbeteren, is het projectplan 'Borging kwaliteit (school)examen' opgesteld. Dit projectplan is in juni 2019 geaccordeerd. In het schooljaar 2019-2020 wordt er gewerkt aan zeven producten en diensten die in augustus 2020 gerealiseerd dienen te zijn:

- Ontwikkeling van een visie op toetsing en examinering.
- Opstellen van een gezamenlijk examenreglement.
- Ontwikkelen van één uniform Programma van Toetsing en Afsluiting-format.
- Formuleren van een duidelijke taakomschrijving voor de examencommissie.
- Opzetten van een kenniskring borging kwaliteit (school)examens.
- Ondersteuning bij maatwerktrajecten (vanuit de dienst Onderwijsondersteuning).
- Uitbreiding van de PDCA-cyclus examenprocessen.

Om deze producten en diensten te realiseren, zijn er verschillende acties uitgezet bij de dienst Onderwijsondersteuning en bij de scholen. Naast de ontwikkeling van de gezamenlijke producten, ondersteunt de projectgroep de scholen bij de uitvoering van verschillende acties (bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van de visie op toetsing en examinering). De projectacties sluiten aan op de actielijnen van de VO-raad.

Aanvullende bekostiging technisch vmbo 2018-2019

Bij Morgen College zijn de middelen van deze aanvullende bekostiging ingezet om de techniek profielen een impuls te geven. Een beknopte opsomming van de activiteiten die uitgevoerd zijn:

- aanschaf van inventaris, deels vervanging en deels aanvulling van de inventaris;
- inzet extra personeel die de technische afdelingen ondersteunt, de instroom vanuit het primair onderwijs stimuleert en de aantrekkelijkheid van het techniekonderwijs in de keuzefase onderbouw bevordert;
- inzet personeel voor het creëren van doorlopende leerlijnen;
- een aantal medewerkers is een (aanvullende) studie gaan volgen die bekostigd wordt uit deze middelen;
- voorbereidingen zijn getroffen voor technische invulling in de theoretische leerweg;
- gewerkt is aan verbetering van beeldvorming van het technisch onderwijs;
- gewerkt is aan samenwerking tussen het technisch onderwijs en bedrijfsleven in de regio, waarbij met een 18-tal technische bedrijven contacten zijn gelegd;
- tijd en aandacht is gestoken in de planvorming en voorbereiding van Sterk Techniekonderwijs in de regio wat is gestart in januari 2020.

Sterk Techniekonderwijs

Begin juli 2019 is de subsidieaanvraag rondom Sterk Techniekonderwijs toegekend aan vier van de vijf aanvragende regio's waarin VO-scholen van Landstede Groep participeren. De uitvoering van de in de aanvraag beschreven plannen moet leiden tot regionaal duurzaam, dekkend en kwalitatief hoogstaand techniekonderwijs in het vmbo. De regio's Zwolle (TalentStad Beroepscollege), Noord-West Veluwe (Morgen College), Kampen (Ichthus College) en Noord-Oost Overijssel (Vechtdal College Hardenberg) ontvangen op 1 januari 2020 de aangevraagde subsidie. De Regio Dronten heeft nog geen uitsluitsel over de toekenning van de subsidie.

Het Morgen College participeert in de STO regio Noord-West Veluwe en werkt nauw samen met de penvoerder in deze regio; het Nuborgh College.

Regionale Aanpak Lerarentekort, (per 2020 Regionale aanpak Personeelstekort)

Schoolbesturen konden tot 31 augustus 2019, samen met één of meer lerarenopleidingen, een plan van aanpak indienen waarin staat beschreven wat zij in hun regio in 2019 gaan doen om het lerarentekort aan te pakken. Regio Zwolle en Regio Noord-West Veluwe bundelden hun krachten in dit plan van aanpak. Zowel voor het primair onderwijs, het VO als het mbo is er een subsidieaanvraag gedaan. De vier penvoerders van de aanvragen zijn Landstede Groep, Katholieke Pabo Zwolle (KPZ), Hogeschool Viaa en Hogeschool Windesheim. Vrijwel alle schoolbesturen uit de genoemde regio's hebben meegewerkt aan de aanvraag. Hiermee committeren zij zich aan een cofinanciering (in kind) van een derde deel van het subsidiebedrag. Landstede Groep levert een projectleider voor de VO/MBO-aanvragen en neemt een aantal deelprojecten op zich of participeert daarin.

Van 1 februari tot 1 maart 2020 kan een nieuwe subsidieaanvraag gedaan worden voor de Regionale Aanpak Personeelstekort onderwijs. De huidige vier penvoerders hebben de intentie uitgesproken de samenwerking te willen verlengen en vragen een nieuwe subsidie aan voor de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022.

Alle 15 deelprojecten onder de huidige subsidieregeling zijn opgestart onder leiding van deelprojectleiders van de vier penvoerende onderwijsinstellingen. Eind maart 2020 vindt een bijeenkomst plaats met alle deelnemende schoolbesturen. Tijdens deze bijeenkomst delen de schoolbesturen de eerste opbrengsten van de deelprojecten met elkaar.

3. Personeel

3.1. Beleid

HRD

In 2019 is het project 'Human Resources Development' (HRD) uitgevoerd. Binnen dit project zijn kaders en uitgangspunten voor het te voeren beleid voor de komende jaren geformuleerd.

Landstede Groep wil kwalitatief hoogwaardig onderwijs leveren aan leerlingen en studenten. Onze medewerkers zijn hierbij doorslaggevend. Daarom willen wij met een eigentijds HRD-beleid een bijdrage leveren aan de optimale inzetbaarheid en toerusting van onze medewerkers. Dat gaat van een uitstekende verbinding met de arbeidsmarkt, via een optimale toerusting voor uitvoering van de werkzaamheden tot en met een optimaal ingericht in- door- en uitstroomproces voor onze medewerkers.

Tevens is in 2019 het project Strategische Personeelsplanning (SPP) gestart. Landstede Groep heeft onvoldoende zicht op de personele behoefte op de lange termijn in relatie tot interne en externe ontwikkelingen. In 2020 wordt dit project verder uitgevoerd.

Omdat wij in een samenleving leven die in snel tempo verandert, moet ons handelen voortdurend afgestemd zijn op de veranderende eisen hiervan. Het is onze missie en ambitie om een organisatieklimaat te creëren en te bevorderen waarin alle medewerkers zichzelf willen blijven ontwikkelen. 'Een leven lang leren' als onderdeel van het dagelijks werk. Vanuit ruimte, relatie en rekenschap geven wij vorm en kleur aan onze missie, waarden en beloften. Ruimte om te ontwikkelen en persoonlijk te leren. Relatie door elkaar te ontmoeten en met elkaar en de samenleving in verbinding te zijn. Rekenschap, omdat wij aanspreekbaar willen zijn op onze beloften.

Wat doet Landstede Groep concreet? Als werkgever investeert Landstede Groep in medewerkers en wordt een cultuur van permanente verbetering gestimuleerd. Door 'van buiten naar binnen' te denken, geven wij invulling aan ons HRD-beleid voor de komende jaren. Hierbij onderscheiden wij vijf HRD-thema's waaraan wij als organisatie beloven te werken. Deze thema's ondersteunen wij vanuit een HRD-ambitie, die wij fasegewijs vormgeven.

Wij doen de volgende beloften:

1. Wij spelen voortdurend in op de veranderende omgevingseisen en baseren ons op de koers van de Strategienota 2019-2022, de missie, de waarden en de strategische beloften.
2. Wij geven HRD-beleid vorm vanuit een wederkerige relatie werkgever-, werknemer- en leiderschap, gebaseerd op de waarden en strategische beloften.
3. Wij ontwikkelen HRD-beleid dat leidt tot aantrekkelijk werkgeverschap en een sterk en positief imago op de arbeidsmarkt.
4. Wij werken dagelijks aan het creëren en bevorderen van een resultaatgerichte werkcultuur. Een cultuur die ons werkgeluk, onze inzet van talent en onze algehele inzetbaarheid en wendbaarheid bevordert en waarin wij grenzen verleggen.
5. Wij richten ons op een eigentijds HRD-beleid vanuit de gedachte van 'een leven lang leren' en werken volgens de PDCA-cyclus.
6. Ons HRD-beleid draagt bij aan het verhogen van de kwaliteit van ons onderwijs.

Doel

HRD draagt bij aan kwalitatief hoogwaardig onderwijs aan leerlingen en studenten. Leren en ontwikkelen van professionals vormt de basis voor het te voeren HRD-beleid. Dit zal bijdragen aan kwaliteitsverbetering en duurzame ontwikkeling en vernieuwing. Professioneel werken van werknemers en leidinggevend is een integraal onderdeel van ons HRD-beleid, vanuit het gedachtegoed dat onze medewerkers het verschil

maken tussen een gemiddelde en een succesvolle organisatie.

Het lerend vermogen van een organisatie wordt gezien als een optelsom van individuele capaciteiten en de inzet van de medewerkers die er werkzaam zijn, de mate waarin medewerkers binnen teams in staat zijn samen te werken aan kwaliteitsverbetering en onderwijsvernieuwing, en de mate waarin de teams voortdurend de kwaliteit kunnen beoordelen en aanpassingen kunnen maken.

3.2. Scholing

Bij Stichting Christelijk VMBO Harderwijk e.o. zijn in 2019 9 medewerkers aan het studeren. Zij volgen een onderwijs (gerelateerde) opleiding of ze zijn bezig met het behalen van eerste of tweede bevoegdheid.

3.3. Bezetting

Binnen Stichting Christelijk VMBO Harderwijk e.o. waren op 31 december 2019 117 medewerkers werkzaam. De gemiddelde leeftijd is 45,2 jaar (exclusief de inzet van onbetaalde stagiaires en vrijwilligers).

Personeelskengetallen	
sexe % M/V	41/59
15 - 30 jarigen	14%
30 - 45 jarigen	32%
45 - 60 jarigen	47%
60 - 75 jarigen	7%
parttimers %	63%
fte	85
flexibele schil	34%
instroom (aantal)	37
uitstroom (aantal)	16
functiemix	
LB	44,7%
LC	32,4%
LD	21,9%

Bron: Raet-HRIS

Toelichting op de tabel:

In vergelijking met 2018 nam het aantal medewerkers in de leeftijdscategorie 15-30 jaar (met 7%) opvallend toe, de categorie 30-45 jaar nam (met 4%) juist af. De categorie 60-75 jaar nam met 4% af.

Opvallend is de sterk toegenomen flexibele schil (+15% t.o.v. 2018). Deze stijging is te verklaren doordat er afscheid is genomen van een aantal medewerkers met een vast dienstverband. Ter vervanging zijn medewerkers met een tijdelijk dienstverband aangenomen.

De functiemix laat zien dat het Morgen College op een zelfde lijn zit als het landelijke cijfer.

3.4. Mobiliteit

In 2019 heeft Landstede Groep ongeveer 300 vacatures gepubliceerd, waarvan 14 voor Stichting Christelijk VMBO Harderwijk e.o. Sinds oktober 2018 is een applicatie voor het melden en beheren van vacatures in gebruik genomen. Met dit nieuwe systeem voor werving en selectie (W&S) is het proces van vacatures plaatsen overzichtelijker en efficiënter en verloopt de communicatie met kandidaten eenvoudiger. De

applicatie faciliteert een zorgvuldig en AVG-proof selectieproces.

Met de inrichting van het nieuwe W&S-systeem is het ook mogelijk om een job-alert aan te maken. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen in- en externe vacatures. Alle medewerkers van Landstede Groep kunnen met hun werkaccount een job-alert aanmaken zodat zij automatisch bericht ontvangen zodra er een interne vacature geplaatst wordt binnen hun interessegebied. Inmiddels hebben 133 interne kandidaten zich geregistreerd als sollicitant en/of voor een job-alert. Voor externe kandidaten is het mogelijk om via de website een job-alert aan te maken voor extern gepubliceerde vacatures.

In 2019 hebben 3.314 externe kandidaten zich geregistreerd als sollicitant en/of voor een job-alert. Na de publicatie van vacatures op de website van Landstede Groep worden vacatures gedeeld via social media als LinkedIn, Twitter of Facebook. Met de inzet van social media en het job-alert vergroten we zowel de zichtbaarheid als de wervingskracht van vacatures.

3.5. Verzuim

Verzuimpercentage	
jaartal	%
2019	6,6
2018	4,9
2017	4,5
2016	5,5

Bron: Raet-HRIS

Landstede Groep heeft het in vergelijking met landelijke cijfers lang goed gedaan met een verzuimpercentage van rond de 4,5 % - 4,8 %. De afgelopen jaren ligt het percentage hoger. Een van de oorzaken lijkt ervaring hoge werkdruk. Daarnaast zijn er de afgelopen jaren redelijk veel medewerkers geweest met fysieke arbeidsongeschiktheid, waar de organisatie noch de medewerker weinig tot niets aan kunnen doen.

De bedrijfsartsen melden dat de complexiteit van verzuim toeneemt; dit zou kunnen leiden tot langduriger verzuim.

WGA-project

Landstede Groep is als werkgever financieel verantwoordelijk voor de WGA-uitkeringen die (oud)-medewerkers ontvangen (WGA = Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten). Het is wettelijk geregeld dat een (oud-)werkgever tien jaar lang wordt belast voor de WIA-instroom via de WGA-premiecomponent in de premie Werkhervattingskas (de WGA valt onder de WIA (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen): een uitkering voor werknemers die door ziekte niet of minder kunnen werken). Om te onderzoeken of de uitkeringen nog voldoen, is Landstede Groep het WGA-project gestart.

In maart 2019 heeft team Arbeid & Gezondheid met behulp van een externe partner, de Verzuimspecialist, voor 10 oud-medewerkers een bezwaar op de huidige uitkering ingediend of een herbeoordeling op de huidige gezondheidssituatie aangevraagd.

Van deze 10 dossiers zijn inmiddels 9 dossiers definitief beoordeeld. De uitkomst is:

- 7 dossiers worden van volledig WGA overgezet naar IVA (volledig én duurzaam arbeidsongeschikt).
- 1 dossier is afgesloten omdat de medewerker weer aan het werk was.
- 1 dossier is herbeoordeeld met een gelijkblijvend arbeidsongeschiktheidspercentage.
- 1 dossier is nog in behandeling, er loopt een bezwaarprocedure.

Deze uitkomst levert een besparing van ruim € 600.000,- op. De besparing zorgt voor een verlaagde premie Werkhervattingskas, waardoor het bedrag dat Stichting Christelijk VMBO Harderwijk e.o. aan loonheffingen afdraagt lager wordt.

Een aandachtspunt voorafgaand aan dit project was eventuele imagoschade van Landstede Groep. Het tegenovergestelde is het geval. De (oud-)medewerkers waarderen de hulp die ze krijgen om de juiste stappen richting het UWV te zetten en de herbeoordeling aan te vragen.

Werkplekonderzoeken en WIA (WGA en IVA)

In het kader van preventie zijn in 2019 binnen Landstede Groep 28 werkplekonderzoeken uitgevoerd, waarvan 3 voor Stichting Christelijk VMBO Harderwijk e.o. Tijdens de onderzoeken is de ergonomie van de werkplek bekeken en zijn er verbeteradviezen gegeven.

In 2019 is 1 medewerker van Stichting Christelijk VMBO Harderwijk e.o. ingestroomd in de WGA (of kreeg een ophoging van het arbeidsongeschiktheidspercentage) en 1 medewerker kreeg een IVA-uitkering. Voor 1 medewerker loopt een aanvraag, maar is nog geen beschikking ontvangen. Het UWV heeft in 2019 geen loonsancties opgelegd.

Begeleiding door deskundigen

Binnen Landstede Groep is een verschuiving in gang gezet van aandacht voor curatief, naar meer aandacht voor preventief. Daarbij is er een groter wordende verantwoordelijkheid voor de medewerker en de betreffende leidinggevende. Beiden kunnen hierbij rekenen op een goede ondersteuning door deskundigen (intern of extern).

Bedrijfsarts

Het ziekteverzuimpercentage bij Landstede Groep stijgt in 2019 met 6,17% naar 6,04% (t.o.v. 5,69% in 2018). Aandachtspunt hierbij is dat er een toenemend beroep wordt gedaan op de bedrijfsartsen.

In 2019 is er besloten om van drie arbodienstverleners over te gaan naar één aanbieder voor de gehele Landstede Groep. Via een Europese aanbesteding is Zorg van de Zaak geselecteerd als beste aanbieder. Praktisch betekent dit dat Zorg van de Zaak onze (zieke) medewerkers met ingang van 2020 ziet. Samen met Zorg van de Zaak zal de dienst P&OJ in 2020 de samenwerking vormgeven op basis van een gedragsmatige aanpak van verzuim. Daarbij is er aandacht voor scholing en training van leidinggevend en medewerkers op het gebied van verzuim en duurzame inzetbaarheid.

Psycholoog

In 2019 is de psycholoog voor de gehele Landstede Groep werkzaam geweest. De psycholoog heeft een aandeel in het Sociaal Medisch Overleg binnen de organisatie. Daarnaast wordt de psycholoog geconsulteerd voor vragen op het gebied van individuele casuïstiek, de uitvoering van de Wet Verbetering poortwachter (WVP) en de inrichting van complexe re-integratietrajecten.

In vier teams is een themabijeenkomst over verzuim en verzuimbegeleiding georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst is samen met de adviseur P&O en de adviseur van de expertisegroep Arbeid en Gezondheid het WVP-traject besproken. Ook is de rol van casemanager uitgewerkt. Op groepsniveau is de stressreductietraining weer verzorgd. Hieraan namen 13 medewerkers deel.

Daarnaast heeft de psycholoog binnen Landstede Groep 146 individuele begeleidingstrajecten van gemiddeld vier gesprekken verzorgd. In alle trajecten speelde onbalans de hoofdrol. Wat opvalt voor 2019:

- 15 trajecten: de effecten van de verlengde loopbanen op individueel niveau.
- 11 trajecten: de combinatie werk en studie.
- 11 trajecten: het effect van conflicten in de organisatie.
- 8 trajecten: de rol van rouwprocessen in de onbalans.

In 2019 zijn 17 trajecten meer verzorgd en is de gemiddelde duur gedaald van 4,5 naar 4 gesprekken per traject (t.o.v. 2018).

Vertrouwenspersoon

Sinds januari 2015 kent Landstede Groep een eigen vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen ('vertrouwenspersoon') voor medewerkers (naast de diverse vertrouwenspersonen voor leerlingen, deelnemers en studenten).

Het CvB heeft hiervoor gekozen om medewerkers die een beroep willen doen op een vertrouwenspersoon, beter te kunnen ondersteunen. Dit in het kader van goed werkgeverschap en het zoveel mogelijk voorkomen en beperken van psychosociale arbeidsbelasting. Een veilige werkplek voor en door iedereen, overeenkomstig de Strategienota 2019-2022 van Landstede Groep.

De taken van de vertrouwenspersoon voor medewerkers zijn:

- Opvangen melder in geval van seksuele intimidatie, pesten, agressie/geweld, intimidatie en discriminatie.
- Geven van gevraagd en ongevraagd advies.
- Informeren/presenteren aan onderwijsteams en andere geïnteresseerden.

De vertrouwenspersoon legt de bevindingen vast in een jaarverslag en bespreekt dit verslag met het CvB. De vertrouwenspersoon heeft één keer per jaar structureel overleg met de externe vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon is ingeschreven als lid bij de landelijke vereniging voor vertrouwenspersonen (LVV) en volgt de vereiste bijscholing om gecertificeerd te blijven.

In 2019 heeft de vertrouwenspersoon zich – naast het voeren van diverse gesprekken met melders – gericht op het verder informeren van onderwijsteams en andere geïnteresseerden over de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon in de organisatie. Tevens was de vertrouwenspersoon zichtbaar aanwezig bij het V.I.P.-Event (de jaarlijkse innovatiedag van mbo Landstede) en staat er informatie op Connect (het intranet van Landstede Groep). Om aandacht te houden voor communicatie is het communicatieplan geactualiseerd. Daarnaast was er extra aandacht voor een adequate opvang van de melder en, indien gewenst, adequate doorverwijzing.

Het aantal meldingen bleef gelijk, 2019: 25 en 2018: 30.

Het resultaat van de in 2019 ingezette acties is dat de taak van de vertrouwenspersoon binnen Landstede Groep is bestendigd. En dan met name binnen Landstede MBO en de Serviceorganisatie & Bestuursdienst (SO&BD).

3.6. Beheersing van uitkeringen na ontslag

Het beleid rond het beheersen van uitkeringen na ontslag en flexibele inzet bleef in 2019 ongewijzigd. Het beleid is tweeledig: enerzijds richt het zich op het terugdringen van de instroom door tijdelijke medewerkers zoveel mogelijk in te zetten op uitzendbasis. Anderzijds is het beleid gericht op een actieve begeleiding en monitoring van nieuwe dossiers in de WW. Dit met als doel de uitkeringsduur en uitkeringslast zoveel mogelijk te beperken. In 2019 is aan 2 oud medewerkers een WW uitkering toegekend.

Om nieuwe WW-verplichtingen in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen, kent de personele bezetting een passende verhouding van vaste en tijdelijke medewerkers. Stichting VMBO Harderwijk e.o. heeft in 2019 een gemiddelde flexibele schil van 34%. Om hier actief invulling aan te geven worden vacatures door middel van een uitzendorganisatie ingevuld. In 2019 is er bij Stichting VMBO Harderwijk e.o. gemiddeld 10,6 fte ingezet op uitzendbasis.

4. Huisvesting

4.1. Beleid

De kaders van de Strategienota 2019-2022 bepalen het beleid rondom huisvesting en het Integraal Huisvestingsbeleid.

Landstede Groep is op een groot aantal locaties actief en hierdoor zijn er elk jaar veel huisvestingsactiviteiten.

Realisatie op operationeel niveau:

- Afgezien van het regulier onderhoud waren er in 2019 geen aanpassingen.

4.2. Locaties

- Morgen College (Christelijk VMBO Harderwijk e.o.): De Sypel 2, Harderwijk
- Morgen College (Christelijk VMBO Harderwijk e.o.): Westeinde 31, Harderwijk
- Morgen College (Christelijk VMBO Harderwijk e.o.): Mecklenburglaan 3, Harderwijk
- Morgen College (Christelijk VMBO Harderwijk e.o.): Horsterweg 192, Zeewolde

4.3. Bezetting/Benchmark

De verantwoordelijkheid voor de landelijke benchmark over het aantal vierkante meters voor VO-gebouwen, ligt in de regel bij gemeenten, zij zijn verantwoordelijk voor het investeren in de gebouwcapaciteit. In de onderwijshuisvestingsverordening van de gemeenten staat aangegeven waar per type leerling een norm is gesteld. Een vmbo-school krijgt meer vierkante meters per leerling dan een school voor algemeen vormend onderwijs (avo).

5. Governance

5.1. Governance structuur

Het College van Bestuur (CvB) en allen die werkzaam zijn binnen Landstede Groep, hebben uitgesproken te handelen conform de Code Goed Bestuur, zoals die door de VO-raad en de MBO-raad is geformuleerd. Als afgeleide daarvan zijn onder andere een eigen Integriteitscode en Klokkenluidersregeling geformuleerd en geaccordeerd. In 2018 zijn de Integriteitscode en Klokkenluidersregeling in overeenstemming gebracht met de voor deze onderwerpen geldende wet- en regelgeving.

De maatschappelijke discussie over de governance van het maatschappelijk middenveld - en het onderwijs in het bijzonder - heeft de afgelopen jaren geleid tot sterk veranderende perspectieven en normen inzake goed (onderwijs)bestuur.

Landstede Groep heeft vijf uitgangspunten geformuleerd en gerealiseerd:

- Landstede Groep is een onderwijsgroep.
- Landstede Groep heeft de niet-onderwijsactiviteiten in een netwerk buiten de organisatie geplaatst.
- De interne 'checks en balances' zijn verbeterd; de Raad van Toezicht (RvT) is uitgebreid met specifieke competenties en de medezeggenschap is opnieuw gestructureerd.
- Het CvB heeft intern een duidelijke portefeuilleverdeling naar VO en MBO, heeft een helder en consequent vergaderschema en bespreekt maandelijks de gegevens over de financiële positie van de eenheden en van de onderwijskwaliteit per eenheid.
- De besluitvorming door CvB, de Beraden en de RvT is verbeterd en de besluiten worden beter gedocumenteerd.

Zeggenschap

De besluitvorming vindt zoveel mogelijk plaats in het VO-beraad en het MBO-beraad. Hierin vergaderen en besluiten het CvB en de directeuren van de onderwijseenheden gezamenlijk. De onderlinge verhoudingen en bevoegdheden van deze gremia en van ieder lid afzonderlijk zijn helder en duidelijk vastgelegd in directiestatuten. Naast besluitvorming in de beraden besluit het College van Bestuur in haar eigen overleg over de onderwerpen die aan het CvB zijn voorbehouden. Het CvB legt jaarlijks een werkbezoek af aan elke eenheid.

De directie heeft per team een teamleider aangesteld die belast wordt met het (onderwijskundig) leiderschap over het team en de individuele personeelsleden. De directie en de teamleiders vormen samen het schoolleidersoverleg (slo) van een school.

Andere ontwikkelingen, zoals het beleid rond de herinrichting van de Serviceorganisatie (SO) en de Bestuursdienst (BD), zijn in 2019 doorgegaan en grotendeels afgerond. Na accordering van het concrete beleid zijn de veranderingen geïmplementeerd. Nieuwe Diensten zijn gevormd, werknemers zijn in een Dienst ingedeeld en hebben in een aantal gevallen een nieuw takenpakket gekregen. Ook heeft ieder een nieuwe werkplek. Ook binnen de diensten zijn teamleiders benoemd.

Medezeggenschap

Bij een goede governancestructuur zijn zeggenschap en medezeggenschap op een juiste wijze naast elkaar geplaatst. Zo ook binnen Landstede Groep. De medezeggenschap valt in eerste instantie in twee delen uiteen: Landstede-MBO valt onder de WOR (Wet op Ondernemingsraden) en heeft dus een OR, terwijl de vo-stichtingen vallen onder de WMS (Wet Medezeggenschap Scholen) en dus een MR hebben.

De structuur van de medezeggenschap in de VO-stichtingen is enkele jaren geleden verhelderd en opnieuw vastgelegd in een statuut en een reglement. Dit is geformaliseerd in getekende statuten en reglementen. In 2018 is het traject van aanpassing van de statuten en reglementen aan de nieuwe wetgeving per 2017 afgerond en zijn alle documenten vernieuwd.

Voor de medezeggenschap van de SO&BD moest nog een toekomstbestendige structuur worden gevonden. Dit is het gevolg van het feit dat de medewerkers van de SO&BD deels uit het vo en deels uit het mbo afkomstig zijn. In 2018 is, in overleg met de personeelsvakorganisaties, een nieuwe structuur hiertoe afgesproken, die in 2019 is geïmplementeerd.

De structuur zou, gezien de huidige situatie, moeten bestaan uit een MR voor de vo-medewerkers en een OR voor de mbo-medewerkers. Dat is bewerkelijk en ingewikkeld.

Afgesproken is dat per 1 januari 2022 alle medewerkers uit de SO&BD onder één stichting gebracht zullen zijn. Dat zal de Stichting Bestuur Landstede Groep zijn (SBLG) zijn. Aangezien dat een VO-gerelateerde stichting is, zal er dan een MR worden gekozen als medezeggenschapsorgaan. Voor de periode tot die datum is in 2019 een nieuwe OR gekozen die in die periode ook de rechten krijgt van een MR.

Dit betekent dat de structuur van medezeggenschap bij Landstede Groep op dit moment de volgende vormen kent:

- Voor het MBO-onderwijs is er een OR-onderwijs, het centraal orgaan van de mbo-scholen (en decentraal zijn er onderdeelcommissies). Verder is er een studentenraad waar mbo studenten zitting in hebben.
- Voor iedere stichting van de vo-scholen is er een Medezeggenschapsraad (MR), of Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR).
- Voor de stichting Bestuur Landstede Groep is er een ondernemingsraad (OR-SOBD) voor de SO&BD.

5.2. Risico inschatting en beheer

Hierbij gaat het om de visie en ambities ten aanzien van 'het in control zijn'. Landstede Groep is gericht op het mogelijk maken van waarde(n)volle onderwijsactiviteiten voor leerlingen en studenten. Dat kan alleen als in voldoende mate is voorzien in continuïteit. Bestuur en directie hebben om die reden de ambitie de instelling in control te houden.

Om te bepalen in hoeverre de instelling in control is, beoordelen we:

- a. De kwaliteit van het onderwijs en de tevredenheid van leerlingen en ouders.
- b. De financiële kerncijfers in vergelijking met de landelijke benchmarkgegevens.
- c. De organisatiecultuur.
- d. Het gehanteerde risicomanagement raamwerk.
- e. De adequaatheid en effectiviteit van het interne risicobeheersings- en controlesysteem.
- f. Een specificatie van de belangrijkste risico's/thema's en de voorgestelde beheersmaatregelen.

Ad a. Kwaliteit onderwijs en tevredenheid ouders en leerlingen

Zie voor dit onderwerp paragraaf 2.3. Prestaties.

Ad b. Beoordeling financiële kerncijfers, enkelvoudig

Zie voor een verantwoording van de kerncijfers pagina 4 en de toelichting in paragraaf 7.4 'Toelichting jaarrekening'.

Landstede Groep streeft ernaar dat elke stichting met haar kerncijfers (solvabiliteit, liquiditeit en rentabiliteit) voldoet aan de streefcriteria van de Inspectie van het Onderwijs. Ultimo boekjaar voldoen de Rentabiliteit, Solvabiliteit en Liquiditeit aan de signaleringswaarden.

Ad c. Organisatiecultuur

Zie voor dit onderwerp hoofdstuk 3. Personeel.

Ad d. Het gehanteerde risicomanagement raamwerk

Landstede Groep werkt met een Planning & Control-cyclus die momenteel geactualiseerd wordt door een werkgroep vanuit diverse gremia binnen de organisatie. Doel is om te komen tot heldere en duidelijke afspraken wie, wat en wanneer in deze cyclus verzorgt en wie waarvoor verantwoordelijk is, door dit ook vast te leggen in een RASCI-matrix.

Het instrumentarium van deze cyclus is:

- Strategienota
- Beleidsrijke begroting
- Financieel en formatief kader voor de eenheden
- Werkkader voor de eenheden
- Begrotingen op het niveau van de centrale dienst en de scholengemeenschappen
- Teamplannen op het niveau van teams
- Maand- en/of kwartaalrapportages voor stichtingen, scholengemeenschappen en diensten
- Voortgangsrapportages (scholengemeenschappen)
- Verantwoording verticaal en horizontaal

De beleidscyclus is richtinggevend voor het handelen binnen de instelling. De in de Strategienota vastgestelde hoofdlijnen worden jaarlijks door de eenheden en diensten vertaald naar concrete plannen. Binnen kaders is de directie vrij in de wijze waarop ze doelstellingen willen bereiken. De instellingsbegroting, het sluitstuk van de beleidsvorming, wordt ter informatie gedeeld met de Raad van Toezicht.

Op basis van rapportages vindt geregeld overleg plaats tussen directie en College van Bestuur (CvB). Tijdens deze gesprekken wordt de inhoudelijke voortgang ten aanzien van het beleid en de financiële realisatie besproken. Het CvB legt regelmatig verantwoording af aan de Raad van Toezicht. De instellingsbegroting en de maand-/kwartaalrapportages vormen hiervoor de basis. In deze rapportages wordt gebruikgemaakt van uitputtingsoverzichten waar de gerealiseerde exploitatie wordt vergeleken met de begrote exploitatie tot dat moment. Daarnaast wordt de gerealiseerde personeelsinzet in fte's vergeleken met de begrote personeelsinzet in fte's. Verder voegt de afdeling concern control een analyse voor directie en bestuur toe.

Naast deze interne verantwoording legt de instelling zowel verticaal als horizontaal extern verantwoording af.

Voor de huidige risicoanalyse is een actualisatieproces op gang gebracht dat de inzichten in risico's beter kan duiden zodat de maatregelen daarop af te stemmen zijn. Hiervoor zijn in 2017 de lijnen uitgezet om tot een meerjarige aanpak te komen waarin risico's passend binnen de P&C cyclus in kaart worden gebracht. Doelstelling was om dit vanaf 2019 te implementeren, maar dit heeft enige vertraging opgelopen en zal met de aangescherpte P&C cyclus in 2020 verder worden uitgewerkt.

De organisatie heeft haar processen en structuren dusdanig ingericht dat belangrijke risico's die materiële impact kunnen hebben tijdig onderkend worden. Op de korte termijn is besef dat beperkte risico's binnen de organisatie opgevangen moeten kunnen worden. Het meerjarenbeleid moet afdwingen dat ontwikkelingen met grotere impact tijdig tot acties leiden die de impact van risico's significant beperken.

Vanuit het programma Duurzame Ondersteuning & Organisatie (DOO) is aandacht voor het verder professionaliseren van de organisatie. Vanuit DOO gaan de Business Controllers Onderwijs een plek in de organisatie krijgen en zal naar Concern Control een functionele lijn lopen. Hiermee wordt verbinding

gemaakt tussen Onderwijs en Control en vindt verankering plaats binnen de organisatie. Door meer in control te zijn wil het bestuur tijdig signalen ontvangen indien bijsturing vereist is.

Het huidige risicomanagement raamwerk is voldoende maar kan beter anticiperen op toekomstige ontwikkelingen, met name in kwalitatieve zin. Het risicobewustzijn en het oplossingsgericht handelen moeten nog verder ontwikkeld worden alsmede moeten het planmatig werken nadrukkelijker in de organisatie haar plaats krijgen. De organisatie ziet geen risico's met materiële impact die de organisatie op korte of middellange termijn kunnen beïnvloeden. De beschikbare reserves zijn voldoende om (beperkte) risico's te kunnen opvangen.

Ad e. De adequaatheid van interne risicobeheersing- en controlesystemen

De Planning & Control-cyclus is expliciet gericht op een combinatie van financiën en beleid. Het instrumentarium is er op gericht om zowel het beleid als de financiële vertaling zichtbaar te maken. Dit geldt zowel voor het planningsinstrumentarium als het controle-instrumentarium.

De planningscycli zijn effectief en worden indien noodzakelijk aangepast op veranderende omstandigheden.

Ad f. Specificatie van de belangrijkste thema's en risico's

De verwachte ontwikkelingen zijn verwerkt in de beleidsrijke begroting. Om thema's en risico's beheersbaar te houden werken de instellingen met scenario's rond cruciale processen, waarin we opnemen hoe deze zich anders kunnen ontwikkelen dan verwacht. Hierna een samenvatting van deze thema's en risico's en hun impact.

Personele lasten

In de begrotingen van de afgelopen jaren zijn de personele lasten in lijn gebracht met de ontwikkeling van de deelnemers- en leerlingenaantallen. Voor een meerjarige positieve exploitatie blijft aandacht voor een verantwoord niveau van personele lasten noodzakelijk, inclusief een adequate flexibele schil. Hierin wordt voorzien door medewerkers veelal eerst tijdelijk in dienst te nemen via het binnen de Landstede Groep aanwezige uitzendbureau Innotiq Zwolle B.V. Als gevolg van de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB) is Innotiq Zwolle BV vanaf 2020 als payroll aan te merken en niet langer als uitzendorganisatie.

Voor de middellange termijn worden ontwikkelingen in de personele bezetting in kaart gebracht door middel van meerjaren strategische personeelsplanningen. Hiermee moeten strategie, personeel en onderwijsontwikkelingen goed op elkaar aansluiten. Het risico van over of onderbezetting wordt door middel van bestaand beleid met sturing op formatie op basis van meerjarenprognoses beheersbaar gehouden. De kwalitatieve verbetering wordt door middel van strategische personeelsplanning het komende jaar verder versterkt. Hiervoor is externe capaciteit ingezet om dit uit te werken en binnen de organisatie te borgen.

Investerings

Wij hechten er veel waarde aan dat de faciliteiten passen bij de ambities van onze scholen. Gezien de impact op de liquiditeit, rentabiliteit en solvabiliteit op korte en lange termijn wordt bij toekomstige investeringsafwegingen kritisch gekeken naar de effecten hierop. Op basis van de behoeftes op het gebied van onderhoud, renovatie en nieuwbouw vanuit het meerjarig onderhoudsplan alsmede het integraal huisvestingsplan wordt in de meerjarenbegroting de effecten doorgerekend en bekeken of de behoeften ook financieel haalbaar zijn.

Deelnemers en leerlingen

De deelnemers- en leerlingenontwikkeling wordt gevolgd door middel van prognosemodellen waarin demografische ontwikkelingen worden meegenomen met de impact daarvan op de organisatie.

Flexibilisering van de kosten (met name personeel) op middellange termijn moet de risico's verminderen. De effecten van de ontwikkelingen op studenten- en leerlingenaantallen worden geïntegreerd in de

meerjarenbegroting voor de komende 5 jaar zodat tijdig kan worden geanticipeerd op de verwachte ontwikkelingen.

De ontwikkeling van deelnemers- en leerlingenaantallen is voor de stichting uitgewerkt en laat een verwachte daling zien van zo'n 7% tot 2024 met stabilisatie daarna, die aansluit op de regionale ontwikkelingen.

Terugblik risico's en onzekerheden in afgelopen boekjaar

Er hebben zich in afgelopen boekjaar geen onvoorzienbare ontwikkelingen voorgedaan die een wezenlijke impact hebben gehad op de bedrijfsvoering van de organisatie. Belangrijkste impact is de leerlingendaling in VO die ook op deze stichting invloed heeft maar reeds onderkend was in prognoses en daarop genomen maatregelen.

Eigen vermogen

De functie van het vrij beschikbaar eigen vermogen heeft tot doel te kunnen dienen als buffer voor onvoorziene zaken en het kunnen financieren van investeringen. Daarbij zijn de doelstellingen voor een voldoende eigen vermogen en solvabiliteit van belang. Zie ook hoofdstuk 7.4 Toelichting jaarrekening.

De solvabiliteit ligt boven de signaleringswaarde van de onderwijsinspectie. De uitwerking van de meerjarenprognoses met bijbehorende toelichting, laat zien dat de solvabiliteit in de komende jaren nog verder verstevigd wordt.

Het komende jaar zal gewerkt worden om nader beleid vast te stellen ten aanzien van de minimale en maximale hoogte van de vrij besteedbare reserves en de vorming en inzet van bestemmingsreserves.

Liquiditeit

De liquiditeitsratio ligt boven de signaleringswaarde van de onderwijs inspectie. Het beleid is erop gericht dit te handhaven, waarbij de op lange termijn, boven de signaleringswaarde beschikbare liquide middelen, ingezet kunnen worden ter financiering van investeringen.

5.3. Algemene Verordening Gegevensbescherming

Inmiddels is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) geen onbekend onderwerp meer voor onze leerlingen, studenten en medewerkers. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het gegeven dat de Functionaris Gegevensbescherming gedurende het jaar veel verschillende vragen kreeg van zowel medewerkers als leerlingen en/of studenten. Ook is de Functionaris Gegevensbescherming diverse keren om advies gevraagd.

Datalekken

In 2019 zijn er 13 datalekken gemeld bij de Functionaris Gegevensbescherming. Een van deze datalekken is gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Dit betrof een datalek bij een verwerker, Landstede Groep was de verwerkingsverantwoordelijke. Reden om te melden was de grootte; er zijn ongeveer 2.500 documenten uit de digitale studentdossiers zoekgeraakt. Naast Landstede Groep hadden 39 andere instellingen te maken met hetzelfde datalek.

De overige datalekken hadden geen ernstige nadelige gevolgen voor de betrokkenen of het betrof geen persoonsgegevens van gevoelige aard.

Klacht

Ook kwam er 1 klacht binnen over verkeerd gebruik van persoonsgegevens. Op een van de MBO-locaties verkocht de schoolfotograaf persoonsgegevens door aan derden. In dit geval stond Landstede Groep aan de zijlijn; er werd alleen een ruimte gefaciliteerd. Wij hebben de betrokken studenten geadviseerd hoe hier mee om te gaan.

DPIA

Na de aanbesteding voor een nieuw humanresource- en financieel systeem in 2019, is er ook een Data Protection Impact Assessment (DPIA) uitgevoerd. Een DPIA geeft inzicht in de risico's die de verwerking oplevert voor de betrokkenen en welke maatregelen de verantwoordelijke hiervoor moet nemen. Omdat Landstede Groep DPIA-kennis nog niet in huis heeft, is hiervoor externe expertise ingehuurd bij The Implementation Group.

The Implementation Group heeft bij stichting Christelijk VMBO voor Harderwijk en omstreken een tweede DPIA uitgevoerd en risico's en maatregelen in kaart gebracht rondom de loopbanen van leerlingen en de inspectie-indicatoren.

IBP-benchmark

In 2019 heeft Landstede Groep weer meegedaan aan de benchmark Informatiebeveiliging, Privacy en Examinering (IBP-e). In deze benchmark wordt het volwassenheidsniveau gemeten op de gebieden informatiebeveiliging, privacy en examinering. De benchmark wordt geïnitieerd vanuit de landelijke samenwerkingsorganisaties Kennisnet en saMBO-ICT. De volwassenheid wordt weergegeven op een schaal van 1 tot 5.

Dit jaar heeft Landstede Groep zich verder ontwikkeld in haar volwassenheid, al valt op dat de gewenste score (2,9) op het gebied van informatiebeveiliging niet is gehaald. Een reden hiervoor is dat op dit moment een groot deel van de werkzaamheden rondom informatiebeveiliging onder verantwoordelijkheid vallen van de Functionaris Gegevensbescherming. De taken zouden verder verdeeld moeten worden: hiervoor dient een IBP-coördinator te worden aangetrokken.

IBPE - benchmark	landelijk				Landstede Groep			doel
	2016	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2019
Score item								
Informatiebeveiliging	1,9	2,1	2,4	2,5	2	2,6	2,6	2,9
Privacy	1,5	1,9	2,3	2,5	1,6	2,3	2,6	2,5
Examinering			2,1	2,5		1,7	3,2	
Bron: https://www.sambo-ict.nl/ibpdoc11e score van 0 tot 5								

Privacy en beveiliging gaan hand in hand met elkaar. Een goed informatiebeveiligingsbeleid is essentieel om de privacy te kunnen waarborgen. Om de score naar het gewenste niveau te krijgen, is het van belang dat er in 2020 een bewustwordingscampagne start zodat iedereen binnen Landstede Groep zich bewust blijft hoe met persoonsgegevens moet worden omgegaan.

5.4. Beleggen, belenen en derivaten

De stichting maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten en derivaten. Binnen Landstede Groep is het beleid niet gericht op het inzetten van dergelijke instrumenten. In het meest recente Treasury-statuut wordt aangesloten bij de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

De tegoeden van de school die niet voor de directe bedrijfsvoering nodig zijn in het boekjaar, zijn gezien de rentestanden, niet vastgezet in de vorm van deposito's. Het (tijdelijke) overschot aan liquide middelen wordt in het kader van de beperking van de rentelasten voortvloeiende uit de negatieve rente die banken in de loop van 2019 in rekening zijn gaan brengen, gespreid bij twee banken: ING Bank en Rabobank.

Het beleid inzake prijs-, krediet-, liquiditeit- en kasstroomrisico's is in overeenstemming met de criteria uit de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 (zie 7.4. Toelichting op de jaarrekening, kopje 'Financiële instrumenten').

5.5. Zaken met politieke of maatschappelijke impact

Landstede Groep werkt aan het bewust maken van leerlingen en studenten van hun verantwoordelijkheid in en voor de samenleving. Verantwoordelijkheid voor de leefomgeving, de natuur, jezelf, maar vooral ook voor de medemens. Doordat Landstede Groep in kleine eenheden werkt, op veel plaatsen in de regio, wordt de rol voor gemeenschap(svorming) in kleinere kernen concreet ingevuld. Door dichtbij, in de woon- en leefomgeving van mensen aanwezig te zijn, is Landstede Groep vraaggericht, actief en betrokken aanwezig via het onderwijs.

Op die manier wordt duurzaam gewerkt (weinig reisbewegingen) en wordt betrokken op mens en samenleving het werk gedaan (bevorderen van sociale cohesie door dichtbij aanwezig te zijn).

5.6. Horizontale verantwoording

Adequate aansturing en effectieve zeggenschap, vragen om actuele managementinformatie en een sterke medezeggenschap als tegenkracht. Het vraagt daarnaast ook om een tijdige en correcte verantwoording. Die verantwoording vindt intern plaats naar de ondernemingsraden (OR's) en (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden (GMR's), alsmede naar de Raad van Toezicht van Landstede Groep. Extern vindt die verantwoording enerzijds verticaal plaats naar het Ministerie van OCW en naar de Inspectie en anderzijds ook horizontaal naar alle verschillende belanghebbende relaties, partners en groepen. Dit hoofdstuk gaat over de structuur van de interne verantwoording en over de externe horizontale verantwoording. Daarbij komt de ook verhouding tot de diverse externe relaties aan de orde.

Relatie samenleving

Veel individuen en organisaties komen in hun dagelijkse werkzaamheden regelmatig in aanraking met het voortgezet (vo) of middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Scholen zijn zich vaak onvoldoende bewust van de kwantiteit en aard van deze belanghebbenden. Omgekeerd beseffen deze belanghebbenden ook lang niet altijd hoezeer zij verbonden zijn met het onderwijs.

In de samenleving anno 2020 is het echter van groot belang dat de wisselwerking met de belanghebbenden goed is en de communicatie open. Dat is de beste manier om maatschappelijk relevant te zijn, onderwijs te leveren dat midden in de samenleving staat en een kwaliteit te leveren die optimaal is in de regio van de school.

Er is een grote diversiteit en veelheid aan belanghebbenden. Het is van groot belang de dialoog met hen open en met regelmaat te voeren om zo alert strategische doelen actueel bij te kunnen stellen. Hierbij wordt gewerkt met een Raad van Inzicht, die in 2019 is hernieuwd met leden vanuit verschillende regio's en uit diverse bedrijven, overheden, (onderwijs)instellingen en ook soms gewoon als ouder. De Raad van Inzicht heeft voor ons een functie van een kritische vriend en vertegenwoordigen onze stakeholders. Afhankelijk van de fase waarin Landstede Groep zich bevindt staan jaarlijks drie bijeenkomsten gepland en voor het jaar 2019 stonden deze allemaal in het teken van strategische vraagstukken die spelen in het kader van het uitvoeren van de nieuwe strategie.

De voornaamste belanghebbenden en hun belangen

- *Leerlingen/ouders:* Verwachten kwalitatief hoogstaand onderwijs, met perspectief op onvertraagde door- en uitstroom.
- *Ministerie van OCW:* Verwachten een doelmatige omgang met publieke gelden.

- *Gemeenten*: Verwachten als opdrachtgever uitvoering van het gewenste volwassenenonderwijs en de educatietrajecten, verwachten ook een bijdrage aan de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en aandacht voor specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld vsv'ers). Zijn cruciaal bij onderwijshuisvesting.
- *Toeleverend onderwijs*: Zorgen voor juiste aansluiting/kwaliteit van instromende leerlingen en voor de bekendheid van de scholen binnen Landstede Groep bij deze leerlingen (basisonderwijs, vmbo en havo-scholen).
- *Scholen van uitstroom*: Zorgen voor juiste opvang en plaatsing van onze leerlingen en studenten (mbo en hoger beroepsonderwijs (hbo)).
- *Bedrijven/instellingen*: Verwachten goed opgeleid en vakbekwaam personeel, zij zorgen voor praktijkplaatsen. Een vertegenwoordiging vanuit deze organisaties heeft zitting in een Raad van Inzicht die als klankbord- en adviesgroep optreedt.
- *Eigen medewerkers*: Verwachten een goede en sociale werkgever die aandacht heeft voor de duurzame inzetbaarheid van personeel, hen adequaat inzet op taken en aandacht heeft voor het goed kunnen functioneren.

Deze belanghebbenden zijn te categoriseren naar:

- Hen die instroom van deelnemers beïnvloeden.
- Hen die het proces beïnvloeden.
- Belanghebbenden die de uitstroom van deelnemers beïnvloeden.

Bewaken van belangen van de belanghebbenden

Leerlingen/studenten/ouders

Studenten, leerlingen en daardoor ook hun ouders, vormen de kern waar onderwijs om draait. Daardoor vormen zij ook de grootste belanghebbenden van alle onderwijsstichtingen onder Landstede Groep. Deze belanghebbendengroep vormt de basis om didactische vernieuwing te initiëren, de pedagogische taak vorm te geven en om leerwegen en opleidingen te ontwikkelen en aan te bieden.

Alle overige processen komen voort uit de vraag van deze belanghebbenden. Gedurende het proces heeft deze belanghebbende een belangrijke positie.

De onderwijsstichtingen onder Landstede Groep zijn verantwoordelijk voor het op de juiste wijze begeleiden en opleiden van de student en leerling, zodat deze uiteindelijk de opleiding met een diploma verlaat. De leerling uit het vo kan daarna zijn onderwijsloopbaan voortzetten in mbo, hbo of wo, de student uit het mbo kan de opleiding voortzetten in het hbo, of een passende werkkring zoeken.

Met ouders van vo-leerlingen is contact via de ouderraden/-panels van de verschillende scholen. Verder zijn ouders en leerlingen in het vo vertegenwoordigd in de medezeggenschapsraad (MR).

Studenten in het mbo zijn vertegenwoordigd in studentenpanels per vestiging en in de Studentenraad op instellingsniveau. Deze raad heeft, conform het reglement voor de deelnemersraad, op verschillende beleidsdossiers instemmings- of adviesrecht.

Op deze wijze worden in alle eenheden en op centraal niveau de belangen van ouders en leerlingen zorgvuldig gewogen en met hen besproken.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW).

Voor iedere leerling en student ontvangen de onderwijsstichtingen onder Landstede Groep bekostiging. Met dit publieke geld wordt integer en verantwoord omgegaan. De budgetten worden volledig ingezet voor het onderwijs en de continuïteit van de schoolorganisatie. De verantwoording (zie 7. Inleiding op de financiële cijfers) geldt als verantwoording naar het Ministerie en naar de Inspectie.

Met de Inspectie is regelmatig contact via het reguliere toezicht-arrangement. Daarin wordt met nadruk gefocust op de kwaliteit van het onderwijs en de financiële positie van de instelling. In dat opzicht zijn in 2019 verschillende goede stappen gezet die een verdere verbetering hebben gegeven van de financiële

kengetallen. Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de inspectie van het onderwijs ieder onderwijsbestuur, de zogenaamde 'staat van de instelling'. De conclusie die begin 2019 getrokken kon worden door de onderwijsinspectie is dat zowel het middelbaar beroepsonderwijs als het voortgezet onderwijs van goede kwaliteit is en dat de financiën op orde zijn. Het Agnieten College Nieuwleusen kreeg zelfs het predicaat 'goed', een bijzonder resultaat. Niet alleen uit de Inspectie-beoordelingen maar ook op basis van de eigen standaarden is de kwaliteit van het onderwijs goed te noemen. Dankzij de kwaliteitszorg en de borging zijn we op dit punt in control.

Gemeenten

Er is voortdurend overleg met de gemeenten in het verzorgingsgebied van Landstede Groep over huisvesting en leerling gerelateerde zaken zoals schoolverzuim en vroegtijdig school verlaten (VSV).

Toeleverend onderwijs

Voor de vo-scholen binnen de onderwijsstichtingen onder Landstede Groep gaat het hier om alle basisscholen in de diverse gemeenten en regio's waarvan leerlingen instromen, zowel regulier basisonderwijs als speciaal basisonderwijs. Ook stromen leerlingen in van andere vo-scholen, vanwege het programma-aanbod van scholen van de Landstede Groep.

Bij de mbo-scholen gaat het om leerlingen die van vmbo-scholen uit een brede regio rond Zwolle, Harderwijk en Raalte komen. Het betreft ook studenten van andere mbo-instellingen

Leerlingen met een vmbo- of havodiploma of een overgangsbewijs naar havo-4 stromen (deels) het mbo in. Daarbij zijn ook leerlingen van andere mbo-scholen of van scholen voor voortgezet speciaal onderwijs of van andere Landstede Groep-eenheden.

Met al deze scholen en hun directies is een levendig contact vanuit de onderscheiden eenheden. Bij de inschrijving van leerlingen vindt, zo mogelijk en zo nodig, een 'warme' overdracht plaats. Ook op andere momenten is er een goede uitwisseling van leerlingengegevens en is er sprake van het kennismaken en uitwisselen van elkaars pedagogische en didactische aanpak. Een goede uitwisseling van gegevens is uiteraard van belang voor het goed verlopen van het onderwijsproces, het adequaat kunnen bieden van maatwerk in begeleiding en het vergroten van het succesvol volgen en afronden van het onderwijs door de leerling/student. Met collega-scholen is regelmatig overleg op directie- en bestuursniveau. Met hbo-instellingen zijn goede doorstroom afspraken gemaakt.

Onderwijs waar leerlingen en studenten naar uitstromen

Vanuit het vo stromen leerlingen uit naar het mbo (zie eerder), het hbo en het wetenschappelijk onderwijs (wo). Op de onderscheiden scholen en eenheden wordt goed gelet op een aansluiting met perspectief op een goed vervolg in dat type onderwijs. Jaarlijks worden de doorstroomgegevens van de hogescholen en universiteiten gevolgd en besproken op directie- en teamniveau.

Andere scholen voor vo en mbo

Voor het goed afstemmen van aan onderwijs en aan leerlingen gerelateerde zaken, zoals horizontale doorstroming, vakantieregelingen en Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) in het vo, huisvestingszaken en meer zaken die in het collegiale verkeer een plaatsvinden is er een goed onderling contact.

Bedrijven en instellingen

Hierbij gaat het om organisaties die stageplaatsen beschikbaar stellen waar leerlingen hun arbeidservaring kunnen opdoen. Een goede relatie met het bedrijfsleven is van groot belang, omdat stageplaatsen een onontbeerlijk deel vormen van elke beroepsopleiding. Met diverse partners uit het bedrijfsleven is een Raad van Inzicht gevormd die als klankbord dient voor ontwikkelingen in en van het onderwijs.

Eigen medewerkers

Onderwijs en leren staat of valt met de relatie tussen docent en leerling. Als er geen goede relationele verbinding is tussen leraar en leerling, raakt het leren verstoord, of vindt het niet plaats. De eigen medewerkers brengen hun kennis en vaardigheden in om goed onderwijs mogelijk te maken.

Onderwijs is dus bij uitstek een proces dat gestuurd wordt door docenten die hun kennis en competenties inzetten om dit optimaal mogelijk te maken. Daarnaast kan onderwijs niet zonder alle noodzakelijk ondersteunende activiteiten in begeleiding, vorming, organisatie, administratie en communicatie.

De belangen van medewerkers zijn vastgelegd in de CAO-VO en de CAO-MBO. Aanvullend is er nog centraal HR-beleid en eenheid-gebonden HR-beleid. Landstede Groep spant zich in om de ontwikkeling, de gezondheid en het welbevinden van haar medewerkers zo goed mogelijk te dienen. Dit gebeurt onder andere door de resultaten van de jaarlijkse gesprekkencyclus en de uitkomsten van medewerkers tevredenheidsonderzoeken te verwerken in eenheidsbeleid en teamplannen.

Medezeggenschap

Zie voor medezeggenschap binnen Landstede Groep 5.1 Governance structuur.

Klachtenafhandeling

Indien iemand een probleem ervaart binnen de stichting, is daar in eerste instantie de afspraak dat degene die het probleem ervaart, de veroorzaker of diens leidinggevende daarop aanspreekt. Dit conform een hiervoor opgesteld protocol. Bedoeling van dit protocol is voorkomen dat een probleem uitgroeit tot een klacht (waarvoor de klachtenregeling geldt).

Binnen de meeste scholen en eenheden lukt het in de overgrote meerderheid van de gevallen om het probleem in het beginstadium bevredigend op te lossen. De externe commissie hoeft slechts sporadisch klachten te behandelen.

In 2019 kwamen er in totaal 35 klachten binnen via de centrale route, waarvan 17 uit het mbo en 18 uit het vo. Dit gebeurde via de interne klachtenmeldpunten of via e-mail.

Toewijzen van middelen naar schoolniveau

De ontvangen rijksbijdragen worden binnen de stichting verdeeld naar de scholen. Hierbij worden de middelen op basis van het aantal leerlingen toegewezen naar schoolniveau gebaseerd op de bekostigingsregels vanuit het ministerie OCW. Een aantal posten wordt op stichtingsniveau geregistreerd, deze posten stijgen boven de scholen uit. Het gaat hier om uitgaven met betrekking tot de ondersteunende diensten, huisvesting, centrale personeelskosten, alsmede reserveringen voor calamiteiten en innovatie die onder de verantwoordelijkheid van het College van Bestuur beschikbaar zijn voor de scholen binnen de stichting. De centrale personeelskosten betreffen seniorenverlof, ouderschapsverlof, zwangerschapsverlof en lang ziek. Deze kosten worden centraal verantwoord zodat de school budgettaire ruimte heeft voor vervanging indien dit zich voordoet.

6. Inleiding op de financiële cijfers

6.1. Toelichting

Exploitatieresultaat

Het resultaat 2019 is uitgekomen op een positief exploitatiesaldo van € 777k bij een begroot resultaat van € 88k, wat neerkomt op een rentabiliteit van 7,9% (2018: 4,3%).

Het resultaat is eind 2019 nog positief beïnvloed door de teruggave van de SO&BD (€ 44k) en de eind 2019 ontvangen aanvullende lumpsum rijksbijdrage ad € 121k inzake de extra door het kabinet beschikbaar gestelde onderwijsmiddelen. Deze dienen op basis van de verslaggevingsregels in 2019 verantwoord te worden, ondanks dat deze gelden pas in 2020 en 2021 kunnen worden ingezet. Zonder deze “meevallers” zou het exploitatieresultaat zijn uitgekomen op positief € 613k. De uitkomst is in 2019 verder positief beïnvloed door de vrijval ad € 265k uit de voorziening en reservering inzake het geschil aangaande een onderwijskundige samenwerking. Op basis van een bindend advies is afgerekend tussen partijen over de periode tot en met schooljaar 2017-2018.

Hieronder de staat van baten en lasten zoals verantwoord in de jaarrekening in hoofdstuk 7. Voor een verdere toelichting op de verschillen wordt verwezen naar hoofdstuk 7.4, paragraaf ‘Baten en lasten met toelichting’.

Staat van baten en lasten		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000				
3. Baten				
3.1	Rijksbijdragen	9.107	8.823	9.142
3.2	Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden	343	277	376
3.5	Overige baten	329	309	380
	Totaal baten	9.779	9.409	9.898
4. Lasten				
4.1	Personeelslasten	7.143	6.921	6.938
4.2	Afschrijvingen	451	463	450
4.3	Huisvestingslasten	668	881	773
4.4	Overige lasten	739	1.056	1.314
	Totaal lasten	9.001	9.321	9.475
	Totaal resultaat	778	88	421

Balans

Het balanstotaal is met € 172k. toegenomen tot € 7.414k. (31-12-2018: € 7.242k), wat neerkomt op een toename van 2,4%. De toename wordt enerzijds veroorzaakt door het positieve resultaat ad € 777k en anderzijds door een daling van de overige voorzieningen en kortlopende schulden, voornamelijk als gevolg van de afwikkeling van een lopend geschil omtrent een onderwijskundige samenwerking waarvoor een arbitrage plaats heeft gevonden.

Voor de opbouw van de balans per 31 december 2019 en de vergelijkende cijfers wordt verwezen naar hoofdstuk 7.1 en voor de nadere toelichting hierop naar hoofdstuk 7.4, paragraaf ‘Balansposten met toelichting’.

Eigen vermogen

De vermogenspositie is in 2019 door de het positieve resultaat verder verbeterd. Hierdoor is het eigen vermogen per 31 december 2019 € 5.877k, wat neerkomt op een solvabiliteit van 79,3%. De solvabiliteit 2 (gebaseerd op het eigen vermogen inclusief de voorzieningen ten opzichte van het balanstotaal) komt uit op 85,5%, ruim boven de signaleringswaarde van de onderwijsinspectie van 30% van het balanstotaal.

Liquiditeit

De liquide middelen zijn in 2019 toegenomen met € 465k. De toename komt vooral door de positieve kasstroom uit operationele activiteiten € 799k, die voor € 141k gebruikt is voor de gedane investeringen in materiële vaste activa en voor € 175k voor een lange termijn bijdrage inzake de huisvestingskosten van een onderwijskundige samenwerking. De liquiditeitsratio (current ratio) is door deze ontwikkelingen toegenomen van 1,81 naar 3,07, ruim boven de signaleringswaarde van de onderwijsinspectie hiervoor in het VO (0,75).

6.2. Continuïteitsparagraaf

Op basis van de door het ministerie van OCW opgestelde richtlijnen wordt in deze paragraaf invulling gegeven aan het te verwachten inzicht in de toekomst van de stichting. Hiertoe is de vastgestelde begroting 2020 en de meerjarenbegroting voor de jaren tot en met 2025 gebruikt als input voor de te rapporteren informatie.

Begroting 2020

De begroting 2020 is in het najaar van 2019 voorlopig vastgesteld door het CvB, door de Raad van Toezicht goedgekeurd en vervolgens door het CvB (definitief) vastgesteld. De meerjarenbegroting 2021-2025 is opgesteld in het voorjaar van 2020 en doorloopt een zelfde vaststellingsprocedure. De cijfers van de begroting 2020 zijn opgenomen in de tabel van de continuïteitsparagraaf. In de begroting is geen rekening gehouden met de besteding van de naar aanleiding van het kabinetsbesluit eind 2019 ontvangen aanvullende bekostiging VO (lumpsum) en diensgevolge kan het zijn dat in de exploitatie van 2020 (en 2021 als onderdeel van de meerjaren begroting) een negatief resultaat komt ter grootte van de lumpsum uit 2019 ad € 121k.

Meerjarenbegroting 2021-2025

De in dit hoofdstuk verantwoorde meerjarenbegroting 2021-2025 is opgesteld door het College van Bestuur voorafgaand aan maatregelen ter bestrijding van het Corona virus. De uitwerking is voorgelegd aan de binnen de stichting georganiseerde medezeggenschap, waarna deze is goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

De impact van de maatregelen ter bestrijding van de gevolgen van het Corona virus hebben een grote operationele impact op de primaire en ondersteunende processen van de stichting. Om de financiële gevolgen goed in kaart te brengen, daarop te sturen en zich hierover te kunnen verantwoorden heeft de stichting een 'project' Corona opgestart. Naast kleine financiële meevallers (lagere organisatiekosten op het gebied van internationalisering, evenementen, catering etc.) zullen er extra kosten zijn als gevolg van risico op (langdurig) verzuim. De stichting houdt rekening met mogelijk wat meer leerlingen die langer over hun studie doen, onder andere als gevolg van het niet tijdig kunnen voldoen aan de stage verplichtingen. Het aantal uitschrijvers zal mogelijk ook wat hoger zijn dan gebruikelijk. Er is en wordt zeer actief gecommuniceerd met leerlingen en er wordt digitaal onderwijs aangeboden zodat het primaire proces zoveel mogelijk doorgang vindt. Hiermee wordt het risico op uitschrijven door leerlingen stevig gemitigeerd. Voor de huisvesting geeft het mogelijkheden om ingrepen in het gebouw te doen die anders moeilijk inplanbaar zijn vanwege de aanwezigheid van studenten, feit is wel dat de leveranciers hier niet direct beschikbaar voor zijn. Een kans is dat de Corona crisis leidt tot een sterke intensivering van de digitaliseringsagenda van het onderwijs in het algemeen en van de stichting in het bijzonder en zal mogelijk leiden tot aanvullende

noodzakelijke uitgaven op dit gebied. Een deel van de extra kosten van de Corona crisis kan op die manier als investering ingezet worden.

De verwachting is dat de benoemde effecten niet van materiële invloed zijn op de goedgekeurde en vastgestelde meerjarenbegroting en zoals deze in dit hoofdstuk is opgenomen.

Continuïteit, raming staat baten en lasten		Realisatie	Realisatie	Begroting	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
alle bedragen in € * 1000		1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec	1 jan - 31 dec
Baten									
Rijksbijdragen		9.142	9.107	8.776	8.472	8.304	8.162	8.159	8.104
Overheidsbijdragen en -subsidies overige overheden		376	343	310	326	319	313	313	312
Overige baten		380	329	206	201	198	195	196	195
Totaal baten		9.898	9.779	9.292	9.000	8.821	8.670	8.668	8.610
Lasten									
Personeelslasten		6.938	7.142	7.127	6.709	6.589	6.532	6.491	6.393
Afschrijvingen		450	451	468	527	511	519	466	654
Huisvestingslasten		773	668	716	723	716	712	712	710
Overige lasten		1.313	739	980	946	931	924	923	919
Totaal lasten		9.475	9.000	9.291	8.906	8.747	8.687	8.591	8.676
Saldo baten en lasten uit gewone bedrijfsvoering		424	778	0	94	74	-17	76	-65
Financiële baten		1	0	0	0	0	0	0	0
Financiële lasten		3	0	0	0	0	0	0	0
Totaal resultaat		421	778	0	94	74	-17	76	-65

Continuïteit, kengetallen		Realisatie	Realisatie	Begroting	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal leerlingen, studenten en deelnemers		906	885	830	812	796	798	794	789
Personele bezetting, vast en tijdelijk									
Bestuur / management (fte)		1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Personeel primair proces (fte)		60	50	54	51	50	49	49	49
Uitsplitsing ondersteunend personeel									
Indirect onderwijsondersteunend personeel (fte)		13	12	10	9	9	9	9	9
Direct onderwijsondersteunend personeel (fte)		2	2	1	1	1	1	1	1
Ondersteunend personeel (fte)		16	13	11	11	10	10	10	10
Totale personele bezetting (fte)		77	65	66	63	62	61	61	61
Aantal leerlingen / Totaal personeel		11,8	13,7	12,6	12,9	12,9	13,1	13,0	13,0
Aantal leerlingen / Onderwijzend personeel		15,0	17,7	15,3	15,9	16,0	16,2	16,1	16,1
Toelichting op kengetallen									
Telmoment aantal leerlingen, studenten en deelnemers	gemiddeld aantal leerlingen per kalenderjaar								
Telmoment personele bezetting	gemiddeld per kalenderjaar								
Toelichting op kengetallen	telmoment per 31/12								
Aantal fte uitzendkrachten en externen		7	15	18	16	16	15	15	14

De meerjarenbegroting is opgesteld op basis van de exploitatiebegroting rekening houdend met de toekomstige ontwikkeling van de leerlingaantallen, ontwikkeling in bekostiging en de keuzes van het College van Bestuur inzake het integraal huisvestingsplan (IHP) en het opgestelde meerjarig onderhoudsplan (MJOP). Hierbij is rekening gehouden met de effecten van de overgang van de stelselwijziging inzake de verwerking van de uitgaven voor groot onderhoud. Vanaf 2019 worden deze uitgaven op basis van de componentenbenadering geactiveerd en afgeschreven op basis van de verwachte economische gebruiksduur in plaats van verantwoording rechtstreeks ten laste van de exploitatie.

Betreffende de ontwikkeling in het aantal leerlingen wordt tot 2025 een sterke daling verwacht van circa 8% ten opzichte van de actuele leerlingen aantallen. 12,5% van de leerlingen betreffen ISK leerlingen, waarvoor de prognose van de leerlingaantallen van andere externe factoren afhankelijk is en daardoor meer fluctuaties kent. De personele lasten voor het onderwijzend personeel en de ondersteunende taken zijn doorgerekend uitgaande van het te verwachten verloop en de benodigde behoefte op basis van intern vastgestelde normen ten opzichte van de ontwikkeling van het leerling aantal. Gewerkt wordt met een aanzienlijke flexibele schil welke de noodzakelijk terugloop op kan vangen, naast het te verwachten

natuurlijke verloop wat de komende jaren plaats gaat vinden. Hierdoor worden lagere lasten verwacht ter compensatie van de gemiste baten.

Continuïteit, Balans		Realisatie	Realisatie	Begroting	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
alle bedragen in € * 1000									
Activa									
Vaste Activa									
Materiële vaste activa		4.231	3.921	3.669	3.351	3.052	2.751	2.395	2.335
Financiële vaste activa		0	175	157	139	121	103	85	67
Vaste Activa totaal		4.231	4.096	3.826	3.490	3.173	2.854	2.480	2.402
Vlottende Activa									
Vorderingen		401	243	242	242	242	242	242	242
Liquide middelen		2.610	3.076	3.320	3.749	4.141	4.443	4.893	4.905
Vlottende Activa totaal		3.011	3.319	3.562	3.991	4.383	4.685	5.135	5.147
Activa totaal		7.242	7.415	7.387	7.481	7.556	7.539	7.615	7.550
Passiva									
Eigen vermogen		5.100	5.878	5.877	5.971	6.046	6.029	6.105	6.040
Algemene reserve		4.569	5.364	5.363	5.457	5.532	5.515	5.591	5.526
Bestemmingsreserve		448	463	463	463	463	463	463	463
Overige reserve en fondsen		83	51	51	51	51	51	51	51
Voorzieningen		479	460	460	460	460	460	460	460
Kortlopende schulden		1.663	1.076	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050	1.050
Passiva totaal		7.242	7.414	7.387	7.481	7.556	7.539	7.615	7.550

De ontwikkelingen van de materiële vaste activa zijn het gevolg van de reguliere afschrijvingen, de investeringsplannen met betrekking tot huisvesting van de onderwijslocaties gebaseerd op het IHP en MJOP, waarbij vanaf 2019 de uitgaven voor het groot onderhoud op basis van de componentenbenadering geactiveerd wordt en over de verwachte bedrijfseconomische levensduur wordt afgeschreven. De huisvesting van het Morgen College in Harderwijk is aan vervanging toe. In het voorjaar van 2020 zullen plannen worden uitgewerkt om te bezien of in samenspraak met gemeente Harderwijk en andere schoolorganisaties binnen enkele jaren nieuwbouw van het hoofdgebouw is te realiseren. Gezien de oriënterende fase van de plannen is hier in de uitwerking van de meerjarenbegroting 2021-2025 nog geen rekening mee gehouden. Voor de verdere ontwikkelingen op huisvestingsgebied, zie verder hoofdstuk 4.

De hoogte van de voorzieningen wordt de komende jaren op een gelijk niveau geprognosticeerd.

Ondanks het voornemen om een beleid te gaan vormen over de minimale en maximale hoogte van de vrije reserves die de organisatie denkt nodig te hebben en de inzet van bestaande bestemmingsreserves, zijn hierover nog geen besluiten genomen.

Continuïteit, Financiële kengetallen	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroting 2020	Prognose 2021	Prognose 2022	Prognose 2023	Prognose 2024	Prognose 2025
Kengetallen financiële positie								
Huisvestingsratio	0,08	0,11	0,12	0,13	0,13	0,13	0,12	0,14
Liquiditeit (current ratio)	1,81	3,08	3,39	3,80	4,17	4,46	4,89	4,90
Liquiditeit (quick ratio)	1,81	3,08	3,39	3,80	4,17	4,46	4,89	4,90
Personeelslasten / Rijksbijdragen	76%	78%	81%	79%	79%	80%	80%	79%
Personeelslasten / Totaal baten plus financiële baten	70%	73%	77%	75%	75%	75%	75%	74%
Personeelslasten / Totaal lasten plus financiële lasten	73%	79%	77%	75%	75%	75%	76%	74%
Rentabiliteit	4%	8%	0%	1%	1%	0%	1%	-1%
Solvabiliteit I	0,70	0,79	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80	0,80
Solvabiliteit II (inclusief voorzieningen)	0,77	0,85	0,86	0,86	0,86	0,86	0,86	0,86
Weerstandsvermogen	0,52	0,60	0,63	0,66	0,69	0,70	0,70	0,70
Kengetallen overig								
Kapitalisatiefactor	0,16	0,26	0,32	0,38	0,44	0,49	0,54	0,59
Weerstandsvermogen exclusief materiële vaste activa	0,10	0,21	0,25	0,31	0,36	0,40	0,45	0,46
Algemene reserve / Totaal baten plus financiële baten	52%	60%	63%	66%	69%	70%	70%	70%
Voorzieningen / Totaal baten plus financiële baten	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Rijksbijdragen / Totaal baten plus financiële baten	92%	90%	91%	92%	93%	94%	93%	0%
subsidies / Totaal baten plus financiële baten	3%	3%	4%	4%	4%	4%	4%	0%
Investeringshuisvesting / Totaal baten plus financiële baten	3%	3%	4%	4%	4%	4%	4%	6%
apparatuur / Totaal baten plus financiële baten	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Netto werkkapitaal / Totaal baten plus financiële baten	4%	14%	24%	28%	33%	38%	42%	47%
Beleggingen ten opzichte van eigen vermogen								
Contractactiviteiten / Totaal baten plus financiële baten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Contractactiviteiten / Rijksbijdragen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

De signaleringswaarden van de onderwijsinspectie vormen voor de ontwikkeling van de ratio's de basis. Uitgaande van een minimum liquiditeitsratio van 0,75 is in de jaren tot en met 2025 geen aanvullende financiering benodigd. Ultimo 2025 komt de liquiditeitsratio uit op 4,90. Dit is ten opzichte van ultimo 2019 een flinke toename, als gevolg van de opbouw van financieringsruimte voor nog nader uit te werken investeringsplannen omtrent eventuele nieuwbouw in de periode na 2025. Door deze liquiditeitstoename ontwikkelt de financieringsverhouding zich verder positief, waarbij de solvabiliteit 2 toeneemt tot 86% eind 2025.

Zwolle, 17 juni 2020

T.W. Rietkerk (voorzitter)

T.G.M. Bekker

Deel 3: Jaarrekening

7. Jaarrekening

7.1. Balans per 31 december 2019

Balans		Realisatie 31-12-2019	Realisatie 31-12-2018
alle bedragen in € * 1000			
1. Activa			
1.1 Vaste Activa			
1.1.2 Materiële vaste activa		3.921	4.231
1.1.3 Financiële vaste activa		175	
Vaste Activa totaal		<u>4.096</u>	<u>4.231</u>
1.2 Vlottende Activa			
1.2.2 Vorderingen		243	401
1.2.4 Liquide middelen		3.075	2.610
Vlottende Activa totaal		<u>3.318</u>	<u>3.011</u>
Activa totaal		<u>7.414</u>	<u>7.242</u>
2. Passiva			
2.1 Eigen vermogen		5.878	5.100
2.2 Voorzieningen		460	479
2.4 Kortlopende schulden		1.076	1.663
Passiva totaal		<u>7.414</u>	<u>7.242</u>

7.2. Staat van baten en lasten over 2019

Staat van baten en lasten		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000				
3. Baten				
3.1	Rijksbijdragen	9.107	8.823	9.142
3.2	Overheidsbijdragen / subsidies overige overheden	343	277	376
3.5	Overige baten	329	309	380
	Totaal baten	9.779	9.409	9.898
4. Lasten				
4.1	Personeelslasten	7.143	6.921	6.938
4.2	Afschrijvingen	451	463	450
4.3	Huisvestingslasten	668	881	773
4.4	Overige lasten	739	1.056	1.314
	Totaal lasten	9.001	9.321	9.475
	Totaal resultaat	778	88	421

7.3. Kasstroomoverzicht over 2019

Kasstroomoverzicht		Realisatie 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000			
a	Kasstroom uit operationele activiteiten		
	Saldo baten en lasten	1) 778	423
	Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat		
	Aanpassingen voor afschrijving	2) 451	450
	Aanpassingen voor waardeveranderingen	3) 18	
	Toe- (af-)name van voorzieningen	4) -19	148
	Totaal Aanpassingen voor aansluiting bedrijfsresultaat	450	598
	Veranderingen in werkkapitaal		
	Af- (toe)name van kortlopende vorderingen	5) 157	-154
	Toe- (af)name van kortlopende schulden	6) -587	-159
	Totaal Veranderingen in werkkapitaal	-430	-313
	Kasstroom uit bedrijfsoperaties	798	708
	Ontvangen interest	7) 1	2
	Betaalde interest	8) -	3
	Totaal Kasstroom uit operationele activiteiten	799	707
b	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
	Investerings in materiële vaste activa	9) 141	95
	Toe- (af)name overige financiële vaste activa	10) -193	
	Totaal Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-334	-95
	Mutatie liquide middelen	465	612

- 1) Volgens de staat van baten en lasten
- 2) Afschrijvingen conform verloopstaat materiële vaste activa
- 3) Verloopstaat voorzieningen
- 4) Vlottende activa, mutatie vorderingen exclusief te ontvangen interest
- 5) Kortlopende schulden, mutatie exclusief te betalen interest, schulden aan kredietinstellingen
- 6) Financiële baten, rekening houdend met mutatie te ontvangen interest
- 7) Financiële lasten, rekening houdend met mutatie te betalen interest
- 8) Verloopstaat materiële vaste activa
- 9) Verloopstaat financiële vaste activa

7.4. Toelichting op de jaarrekening 2019

Algemeen

Juridische vorm en voornaamste activiteiten

Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o. is een stichting met als activiteiten het geven van voortgezet onderwijs en maakt onderdeel uit van de Landstede Groep met Stichting Bestuur Landstede Groep, statutair gevestigd te Zwolle (Rechterland 1, 8024 AH Zwolle, KvK-nummer 41025299), als groepshoofd.

Statutaire naam:	Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o.
Statutaire zetel:	Harderwijk
Bezoekadres hoofdvestiging:	De Sypel 2, 3842 AE Harderwijk
KvK nummer:	08082657
Activiteiten:	Het geven van voortgezet onderwijs

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2019, dat is geëindigd op 31 december 2019.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is in euro's opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Continuïteit

De huidige positie en prognoses geven voldoende vertrouwen dat de toekomst van de instelling is gewaarborgd. Om deze reden is de jaarrekening opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Stelselwijziging

In het boekjaar is een stelselwijziging doorgevoerd inzake de verwerking van kosten van groot onderhoud. Tot en met 2018 werden deze uitgaven rechtstreeks ten laste van de exploitatie verantwoord. Dit is met de wijzigingen van de verslaggevingsrichtlijnen door de Raad van de Jaarverslagging niet langer toegestaan voor boekjaren aanvangend op of na 1 januari 2019.

Landstede Groep kiest ervoor om vanaf 1 januari 2019 de kosten van groot onderhoud te activeren en af te schrijven op basis van de verwachte economische gebruiksduur (componentenbenadering). Voor de verwerking van deze stelselwijziging is gekozen voor het toepassen van de overgangsregeling op prospectieve wijze. Hierbij vindt alleen prospectieve verwerking plaats en zijn geen effecten verwerkt met terugwerkende kracht in de materiële vaste activa en het eigen vermogen als gevolg van deze stelselwijziging.

Effect stelselwijziging			
	Voor stelselwijz.	Verschil	Na stelselwijz.
alle bedragen in € * 1.000			
Balans	1-1-2019	1-1-2019	1-1-2019
Materiële vaste activa	4.231	0	4.231
Eigen vermogen	-5.100	0	-5.100
Balans	31-12-2019	31-12-2019	31-12-2019
Materiële vaste activa	3.878	43	3.921
Eigen vermogen	-5.835	-43	-5.878
Resultaat	2019	2019	2019
Afschrijvingen materiële vaste activa	450	1	451
Huisvestingslasten	712	-44	668
Resultaat	735	43	778

Het effect op de exploitatieresultaten voor de komende jaren door deze stelselwijziging is circa € 0,1 mln. als gevolg van het niet meer ten laste brengen van de exploitatie van de kosten van groot onderhoud enerzijds en anderzijds de afschrijvingslasten (inclusief desinvesteringen) op de geactiveerde uitgaven voor groot onderhoud.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs. De geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor een financieel actief of financiële verplichting bij de eerste verwerking in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom, vermeerderd of verminderd met de via de effectieve-rentemethode bepaalde cumulatieve amortisatie van het verschil tussen dat eerste bedrag en het aflossingsbedrag en verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de staat van baten en lasten opgenomen naar rato van de tot dat moment verrichte dienstverlening als percentage van de totaal te verrichten dienstverlening.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in (duizendtallen) euro's, de functionele valuta van de organisatie.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en de daaruit voortvloeiende baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Economische gebruiksduur materiële vaste activa
- Voorzieningen

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. De organisatie maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten) en houdt geen handelsportefeuille aan.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De schulden zijn niet achtergesteld, tenzij anders vermeld. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder de desbetreffende categorie binnen de kortlopende schulden.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de stichting toekomend bedrag onder voorwaarden die de stichting anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur failliet zal gaan en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering worden historische trends gebruikt met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardevermindervingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Als in een latere periode het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardevermindervingsverlies wordt het bedrag uit hoofde van het herstel opgenomen in de staat van baten en lasten.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de stichting beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de stichting het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Vergelijkende cijfers

In het kader van het verbeteren van het inzicht en het voldoen aan de verslaggevingsvereisten zijn in het boekjaar herrubriceringen doorgevoerd, waarbij de vergelijkende cijfers eveneens zijn aangepast. De aanpassingen van deze vergelijkende cijfers hebben geen impact op het resultaat en vermogen.

Toelichting per post

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, inventaris en apparatuur, andere vaste bedrijfsmiddelen, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen volgens de lineaire methode op basis van de gebruiksduur rekening houdend met de eventuele restwaarde. Op terreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving. Investeringsubsidies worden in mindering gebracht op de materiële vaste activa.

Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering.

De volgende afschrijvingspercentages worden binnen de categorie gebouwen en terreinen gehanteerd voor:

- Gebouwen 4,0% - 6,7%*
- Verbouwingen 6,7% - 16,7%

** als gevolg van stelselwijziging met betrekking tot de kosten van groot onderhoud is voor bestanddelen binnen de categorie gebouwen nu afschrijvingstermijnen van 6 jaar van toepassing.*

*** betreft investeringen in terreininrichting*

De volgende afschrijvingspercentages worden binnen de categorie inventaris en apparatuur gehanteerd:

- Hard- en software 25,0% - 33,3%
- Apparaten, machines en installaties 10,0%
- Kantoorinventaris 10,0%
- Onderwijsinventaris 6,7%

Buiten gebruik gestelde activa en activa waarvoor reeds een verkoopovereenkomst is gesloten worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

In het boekjaar is een stelselwijziging doorgevoerd inzake de verwerking van kosten van groot onderhoud. Tot en met 2018 werden deze uitgaven rechtstreeks ten laste van de exploitatie verantwoord. Dit is met de wijzigingen van de verslaggevingsrichtlijnen door de Raad van de Jaarverslaggeving niet langer toegestaan voor boekjaren aanvangend op of na 1 januari 2019.

Landstede Groep kiest ervoor om vanaf 1 januari 2019 de kosten van groot onderhoud te activeren en af te schrijven op basis van de verwachte economische gebruiksduur (componentenbenadering). Voor de verwerking van deze stelselwijziging is gekozen voor het toepassen van de overgangsregeling op prospectieve wijze. Hierbij vindt alleen prospectieve verwerking plaats en zijn geen effecten verwerkt met

terugwerkende kracht in de materiële vaste activa en het eigen vermogen als gevolg van deze stelselwijziging.

Inzake de verantwoorde investeringen in het boekjaar met betrekking tot de kosten van groot onderhoud wordt het vervangen bestanddeel gedesinvesteerd van de bestaande gebouwen, ook al zijn de componenten voorheen niet afzonderlijk onderkend als bestanddeel van het betreffende actief. Voor de bepaling van de boekwaarde van het vervangen bestanddeel wordt de kostprijs van de vervanging gebruikt, als het te vervangen bestanddeel niet afzonderlijk is te onderscheiden van het betreffende activa item.

Financiële vaste activa

De overige financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven bij Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves, de herwaarderingsreserve, de bestemmingsreserves en de bestemmingsfondsen gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan aan het College van Bestuur. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door derden is aangebracht, dan wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds.

Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt naar publieke en private middelen.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en de overige voorzieningen gepresenteerd. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Langlopende schulden

De waardering van langlopende schulden is toegelicht onder Financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder Financiële instrumenten.

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder geoormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen ter zake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en -subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten.

Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden en bestedingen als baten verantwoord.

Huuropbrengsten

Huuropbrengsten worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten, worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt.

Onderbijdragen

De onderbijdragen worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het schooljaar zijn gespreid.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover

deze beloning is verschuldigd, tenzij de verwachting aanwezig is dat geen navenante arbeidsprestatie verricht zal gaan worden. In dat geval wordt hiervoor een voorziening gevormd.

Pensioenen

Voor de medewerkers van de organisatie is een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegde pensioenregeling. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij een bedrijfstakpensioenfonds (ABP) en wordt -overeenkomstig de in de RJ-richtlijnen aangereikte vereenvoudiging- in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

Het pensioen is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij het ABP. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies en heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord. De per 31 december 2019 van toepassing zijnde beleidsdekkingsgraad (gemiddelde dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden) is bij het ABP 95,8% (31-12-2018: 103,8%). De vereiste dekkingsgraad is 128%, (afhankelijk van de rente en beleggingsmix kan deze grens verschuiven). De beleidsdekkingsgraad begin 2020 is daarmee op een zodanig niveau dat de financiële situatie van het pensioenfonds volgens de daarvoor geldende normen onvoldoende blijft. Dit is al langer het geval. Het ABP heeft daartoe een herstelplan ingediend bij toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB) wat in 2018 is goedgekeurd. Voor meer informatie zie www.abp.nl.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) is de Beleidsregel toepassing WNT als normenkader gehanteerd bij het opmaken van deze jaarrekening.

Leasing

Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Balansposten met toelichting

Vaste activa

	1.1.2.1 Gebouw en	1.1.2.3 Inventaris en apparatuur	1.1.2 Totaal mva
alle bedragen in € * 1000			
1.1.2 Materiële Vaste Activa, posten			
Stand aan het begin van de periode			
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs, begin	5.455	1.867	7.322
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen, begin	1.911	1.180	3.091
Materiële vaste activa, begin	3.544	687	4.231
Verloop gedurende de periode			
Investerings	44	97	141
Desinvesteringen	485	432	917
Afschrijvingen	285	166	451
Afschrijving op desinvesteringen	-485	-432	-917
Mutatie gedurende de periode	-241	-69	-310
Stand aan het einde van de periode			
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs, eind	5.014	1.531	6.545
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen, eind	1.711	913	2.624
Materiële vaste activa, eind	3.303	618	3.921

Volledig afgeschreven activa in het boekjaar wordt in mindering gebracht op de aanschafprijs en cumulatieve afschrijving per einde boekjaar.

Financiële vaste activa

	Vooruitbetaalde huisvestings- kosten	Overige	Totaal
alle bedragen in € * 1000			
1.1.3.8 Overige vorderingen			
Begin			
Investerings en verstrekte leningen	154	39	193
Toerekening aan het resultaat	-18		-18
Financiële vaste activa, eind	136	39	175

De vooruitbetaalde huisvestingskosten betreft een lange termijn bijdrage inzake de huisvestingskosten van een onderwijskundige samenwerking voor de periode van 1 augustus 2017 tot en met 31 juli 2027 van € 17,5k per jaar.

De post overige betreft betaalde en te verwachten te betalen transitievergoedingen in het kader van uitdiensttredingen op basis van langdurige arbeidsongeschiktheid, waarvoor op basis van de nieuwe

wettelijke regeling inzake compensatie van betaalde transitievergoedingen vanaf april 2020 deze bedragen gedeclareerd bij en ontvangen kunnen worden van het UWV.

VLottende activa

		Realisatie 31-12-2019	Realisatie 31-12-2018
alle bedragen in € * 1000			
1.2.2 Vorderingen, toelichting			
1.2.2.1	Debiteuren	51	8
1.2.2.3	Gemeenten en GR's		210
1.2.2.7	Studenten, deelnemers, cursisten	3	
1.2.2.10	Overige vorderingen	83	41
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten	109	144
1.2.2.14	Te ontvangen interest		1
1.2.2.16	Voorziening oninbaarheid	-3	-3
	Totaal Vorderingen	243	401

De post onder 1.2.2.3 Gemeenten en GR's ultimo 2018 betreft de in 2019 ontvangen DDC gelden inzake 2018. In 2019 is dit regulier in het kalenderjaar zelf ontvangen.

De vooruitbetaalde kosten (1.2.2.12) betreffen voornamelijk kosten inzake lesmateriaal, schooljaar 2019-2020, die toegerekend worden aan de periode januari – juli 2020.

Alle vorderingen hebben een looptijd < 1 jaar. Over de vorderingen wordt geen rente in rekening gebracht.

		Realisatie 31-12-2019	Realisatie 31-12-2018
alle bedragen in € * 1000			
1.2.4 Liquide middelen, toelichting			
1.2.4.1	Kasmiddelen	1	
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	3.074	2.610
	Totaal Liquide middelen	3.075	2.610

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Voor toelichting op de toename van de liquide middelen, zie hoofdstuk 7.3 Kasstroomoverzicht over 2019.

Eigen vermogen

Het verloop van het eigen vermogen is als volgt:

Eigen Vermogen		Stand per	Resultaat	Stand per	Resultaat	Stand per
alle bedragen in € * 1000		1 januari		1 januari		31 december
		2018		2019		2019
2.1. Eigen vermogen						
2.1.1.1	Algemene reserve	4.191	363	4.554	810	5.364
2.1.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)					
	Personele fluctuaties	463		463		463
2.1.1.4	Bestemmingsfonds (publiek)					
	Doordecentralisatie	25	58	83	-32	51
2.1	Eigen vermogen	4.679	421	5.100	778	5.878

De bestemmingsreserve (publiek) is een reserve om onvoorziene fluctuaties in personele lasten op te kunnen vangen.

Het bestemmingsfonds (publiek) betreft de beklemming van de bijdragen van de gemeente Harderwijk inzake de doorcentralisatie, welke gereserveerd worden voor toekomstige huisvestingsaangelegenheden die een kwaliteitsimpuls van de onderwijshuisvesting betreffen of onder de gemeentelijke zorgplicht vallen. Het saldo ultimo 2019 bedraagt € 51k positief, zie de toelichting onder 4.3 huisvestingslasten. Indien het saldo van de ontvangen vergoedingen langdurig negatief blijken te zijn ten opzichte van de daadwerkelijke kosten, zal bekeken moeten worden hoe het negatieve saldo dient te worden aangevuld vanuit de algemene reserve.

Voorstel resultaatbestemming

Het positieve resultaat van het verslagjaar wordt toegevoegd aan de algemene reserves.

Vooruitlopend op de vaststelling is het besluit reeds verwerkt in de jaarrekening.

Voorzieningen

	2.2.1 Personele voorzieningen	2.2.4 Overige voorzieningen	2.2 Totaal voorzieningen
alle bedragen in € * 1000			
2.2 Voorzieningen, posten			
Voorzieningen, begin	361	118	479
Dotaties	218		218
Onttrekkingen	119		119
Vrijval		118	118
Voorzieningen, eind	460		460
Bedrag looptijd maximaal 1 jaar	171		171
Bedrag looptijd > 1 jaar	289		289

Personele voorzieningen - verloop	2.2.1.2 Verlofsparen en sabbatical	2.2.1.4 Jubileum voorzieningen	2.2.1.5 Werkeloosheids- bijdragen	2.2.1.6 Langdurig zieken	2.2.1 Personele voorzieningen totaal
alle bedragen in € * 1000					
2.2.1 Personele voorzieningen					
Voorzieningen, begin	245	90	10	16	361
Dotaties	43	28		147	218
Onttrekkingen	44	20		55	119
Voorzieningen, eind	244	98	10	108	460
Bedrag looptijd max 1 jaar	61	6	6	98	171
Bedrag looptijd > 1 jaar	183	92	4	10	289

2.2.1.2 Verlofsparen en sabbatical

Onder deze voorziening zijn voorzieningen getroffen voor verlofsparen en levensfasebewust personeelsbeleid voortvloeiend uit een cao-verplichting. Bij de bepaling van de voorziening voor het levensfase personeelsbeleid wordt rekening gehouden met een verwachte inflatie van 2,0% op basis van de verwachte salarisstijging volgens het CPB, blijfkansen en erkende prognoses voor de levensverwachting. De voorziening is gezien het langlopende karakter contant gemaakt tegen 1,4%.

Ultimo 2018 is de voorziening berekend rekening houdend met een verwachte inflatie van 2,0% en contant gemaakt tegen 2,0%. Als gevolg van schattingswijzigingen zijn deze voor 2019 aangepast.

2.2.1.4 Jubileum voorzieningen

De voorziening jubilea betreft de contante waarde van de 25- en 40-jarige jubileumuitkeringen van het zittend personeel rekening houdend met een verwachte inflatie van 2,5% op basis van de verwachte salarisstijging volgens het CPB vermeerderd met een inschatting voor de gemiddelde salarisstijging binnen de salarisprofielen, blijfkansen en erkende prognoses voor de levensverwachting. De voorziening is gezien het langlopende karakter contant gemaakt tegen 1,4%.

Ultimo 2018 is de voorziening berekend rekening houdend met een verwachte inflatie van 2,5% en contant gemaakt tegen 2,0%. Als gevolg van schattingswijzigingen zijn deze voor 2019 aangepast.

2.2.1.5 Werkloosheidsbijdragen

De voorziening voor verwachte werkloosheidsbijdragen is gebaseerd op de lopende WW en BWW uitkeringen per einde boekjaar welke voor rekening zijn van de stichting, waarbij rekening wordt gehouden met een verwachting van herintreden in het arbeidsproces op basis van leeftijdscategorieën. De voorziening wordt nominaal berekend.

2.2.1.6 Langdurig zieken

De voorziening voor langdurig zieken betreffen de verwachte loonkosten tot moment voor medewerkers die > 42 weken ziek zijn voor meer dan 50% van het dienstverband en naar verwachting niet meer zullen re-integreren bij de huidige werkgever. De voorziening bedraagt de loonkosten vanaf balansdatum tot en met de verwachte datum van aanvang van de uitkering van het UWV inclusief de te betalen transitievergoeding bij einde dienstverband van de medewerkers als gevolg deze langdurige arbeidsongeschiktheid. Daarnaast is een voorziening getroffen voor de lasten voortvloeiende uit het eigen risico dragerschap inzake de Ziektewet inzake de lopende gevallen per jaareinde. De voorziening wordt nominaal berekend.

2.2.3 Overige voorzieningen

Dit betrof een voorziening inzake een geschil omtrent een onderwijskundige samenwerking waarvoor arbitrage plaats heeft gevonden. Op basis van de uitkomsten is de voorziening vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Kortlopende schulden

		Realisatie 31-12-2019	Realisatie 31-12-2018
alle bedragen in € * 1000			
2.4	Kortlopende schulden, toelichting		
2.4.1	Schulden aan groepsmaatschappijen	98	84
2.4.4	Schulden aan OCW/EZ	3	
2.4.6	Schulden aan gemeenten en GR's	1	
2.4.8	Crediteuren	193	172
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	224	262
2.4.10	Schulden ter zake van pensioenen	71	67
2.4.12	Overige schulden (kortlopend)	53	651
2.4.13	Vooruitontvangen college-, cursus-, les- en examengelden	20	9
2.4.14	Vooruitontvangen subsidies OCW	21	9
2.4.16	Vooruitontvangen bedragen	173	211
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	200	177
2.4.19	Overige overlopende passiva	19	21
	Kortlopende schulden, totaal	1.076	1.663

Over de schulden aan groepsmaatschappijen (2.4.1) wordt geen rente betaald en zijn geen zekerheden gesteld.

De afname van de overige schulden (2.4.12) is voornamelijk gerelateerd aan de afwikkeling van het geschil waarvoor onder 2.2.3 eveneens een voorziening was gevormd.

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd < 1 jaar.

Financiële instrumenten

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de stichting blootstelt aan marktrisico, inclusief renterisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen is een beleid opgesteld inclusief een stelsel van limieten en procedures om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties te beperken. De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten en derivaten en handelt er ook niet in.

Kredietrisico

De stichting loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen en liquide middelen. Het kredietrisico bestaat uit het verlies dat zou ontstaan indien op verslagdatum afnemers of tegenpartijen in gebreke zouden blijven en hun contractuele verplichtingen niet na zouden komen. De stichting heeft richtlijnen opgesteld waaraan afnemers of tegenpartijen moeten voldoen. Deze richtlijnen beperken het risico dat verbonden is aan mogelijke kredietconcentraties en marktrisico's. De stichting loopt hierdoor geen belangrijk kredietrisico ten aanzien van een enkele individuele afnemer of tegenpartij. Voor debiteuren waarvoor een kredietrisico wordt gelopen, is een voorziening getroffen.

Het kredietrisico is zeer verspreid en bevat geen grote posten > € 50k bij één tegenpartij (of economisch verbonden tegenpartijen).

Renterisico

De stichting loopt renterisico over de rentedragende langlopende schulden in geval van herfinanciering van bestaande financiering. Gezien de lange looptijd van de afgesloten financieringen is dit risico beperkt doordat voor alle leningen de rente vast staat.

Liquiditeitsrisico

De stichting bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende meerjaren liquiditeitsbegrotingen. Het College van Bestuur ziet erop toe dat voor de stichting steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

De liquide middelen staan ultimo het boekjaar ter vrije beschikking.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden e.d. zijn in lijn met de boekwaarden.

Niet in de Balans opgenomen activa en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

alle bedragen in € * 1000		0-1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Meerjarige financiële verplichtingen					
Huur bedrijfsgebouwen		33	132	85	250
Copiers	*	23	23	0	46
Koffieapparatuur	*	16	0	0	16
Schoonmaak		65	0	0	65
Energie (Gas, water, licht)		142	0	0	142
Leermiddelen		248	0	0	248
		527	155	85	767
* toegerekend aandeel in gezamenlijk contractwaarde voor St Landstede, St Agnieten College/De Boog, St Ichthus College, St. Christelijk VMBO Harderwijk, St Vechtdal College en St Bestuur Landstede Groep.					

Fiscale eenheid

Stichting Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o. vormt met Stichting Agnieten College/De Boog, Stichting Vechtdal College, Stichting Ichthus College, Stichting Landstede, Stichting Bestuur Landstede Groep, Innotiq Zwolle BV, Stichting Zorgstructuur Landstede Groep en Stichting Landstede een fiscale eenheid voor de BTW. Uit dien hoofde is elk onderdeel van de fiscale eenheid verantwoordelijk voor de schulden inzake de BTW van de gehele fiscale eenheid.

Niet in de balans opgenomen vordering Ministerie van OCW

Voor onderwijsinstellingen vallende onder de Wet voortgezet onderwijs (WVO) is het op basis van artikel 5 van de (Gewijzigde) Regeling 'Onvoorziene gevallen bij de invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs' (kenmerk WJZ-2005/54063802 en kenmerk VO/F-2006/1769) toegestaan een vordering op te nemen op het Ministerie van OCW. Hiervan is geen gebruik gemaakt. Op basis van RJ 660 is deze vordering opgenomen onder de niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen.

De vordering wordt op balansdatum bepaald door de op dat moment bestaande schuld aan personeel in verband met de tot december opgebouwde vakantietoelagen en de over de over de maand december door de instelling verschuldigde afdracht pensioenpremies en loonheffing verbonden salarisbetalingen op grond van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. De benaderde omvang van deze vordering bedraagt per eind 2019 € 0,5 mln. (ultimo 2018 € 0,5 mln.). De vordering is pas opeisbaar bij het opheffen van de instelling.

Aansprakelijkheidsstellingen

Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o. is geen aansprakelijkheidsstellingen aangegaan.

Juridische procedures

Ten aanzien van juridische claims en procedures die verband houden met de bedrijfsactiviteiten geldt het volgende. Het management zorgt ervoor dat deze zaken goed verdedigd worden. Indien van toepassing bedragen worden geëist die significant zijn voor de jaarrekening, worden aansprakelijkheden en voorwaardelijke verplichtingen in relatie tot deze claims en procedures periodiek beoordeeld op basis van de meest recente beschikbare informatie. Hierbij wordt regelmatig gebruik gemaakt van de adviezen van juristen en andere specialisten. Een voorziening wordt alleen getroffen als een negatieve uitkomst van de procedure 'waarschijnlijk' wordt geacht en het bedrag van het verwachte verlies redelijkerwijs kan worden

ingeschat. De daadwerkelijke uitkomst van een claim of procedure kan anders zijn dan de eerder ingeschatte aansprakelijkheid, en als gevolg daarvan een materieel negatief effect hebben op de financiële prestaties en positie van de stichting.

Baten en lasten met toelichting

Baten

Realisatie 2019		Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000		
3.1	Rijksbijdragen, toelichting	
3.1.1	Rijksbijdragen OCW, toelichting	
3.1.1.1	Rijksbijdragen OCW	8.053
	Rijksbijdragen OCW	8.053
3.1.2	Overige subsidies OCW, toelichting	
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	467
	Overige subsidies OCW	467
3.1.3	Inkomensoverdracht van rijksbijdragen, toelichting	
3.1.3.3	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV	587
	Inkomensoverdracht van rijksbijdragen	587
	Totaal Rijksbijdragen	9.107
		9.142

De rijksbijdragen OCW (3.1.1) zijn ten opzichte van de begroting hoger uitgekomen als gevolg van een grotere procentuele stijging van de personele bekostiging dan begroot (3,13% versus 1,25%). De materiële bekostiging is qua tarieven gelijk gebleven ten opzichte van begroting en 2018. Daarnaast is eind 2019 € 121k lumpsum rijksbijdrage ontvangen en op basis van de verslaggevingsregels verantwoord inzake de extra door het kabinet beschikbaar gestelde onderwijsgelden, ondanks dat deze gelden pas in 2020 en 2021 kunnen worden ingezet. De bijdrage inzake maatwerkbekostiging voor nieuwkomers is wel lager uitgekomen (€ -94k) dan begroot door minder leerlingen binnen de Internationale Schakel Klas (ISK). De daling ten opzichte van 2018 wordt vooral veroorzaakt door een daling van het aantal leerlingen met circa 4%.

De toename van de overige subsidies (3.1.2) vloeit voort uit de aan de exploitatie toegerekende bijdrage inzake de regeling Aanvullende bekostiging technisch VMBO 2018 en 2019 en subsidie voor doorstroom van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs. Daarnaast zijn de bijdragen inzake de Prestatiebox hoger uitgevallen door de hogere gemiddelde bijdrage per leerling, wat de daling van het aantal leerlingen heeft opgevangen.

De verantwoorde baten inzake inkomensoverdracht van rijksbijdragen (3.1.3) betreft het aandeel van de stichting inzake de gemeenschappelijk ontvangen doorbetalingen van Samenwerkingsverband VO 25.09 Stichting Leerlingenzorg NW-Veluwe.

		Realisatie 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000			
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies, toelichting		
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies		
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en subsidies	342	376
3.2.2.3	Overige overheden	1	
	Totaal Overige overheden	343	376
	Totaal Overige overheidsbijdragen en -subsidies	343	376

Onder Overige gemeentelijke subsidies (3.2.2.2) zijn voornamelijk de doordecentralisatiegelden voor huisvesting van de gemeente Harderwijk opgenomen ad. € 342k (2018: € 376k), als gevolg van de leerlingendaling zijn deze baten gedaald. In de begroting was hieromtrent voorzichtigheid betracht gezien de op dat moment lopende gesprekken met de gemeente Harderwijk.

		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000				
3.5	Overige baten, toelichting			
3.5.1	Verhuur	16	85	86
3.5.2	Detachering personeel	53	81	110
3.5.5	Ouderbijdragen VO	99	130	120
3.5.9	Opbrengst catering	3	8	5
3.5.10	Overige	158	5	59
	Totaal Overige baten	329	309	380

Opbrengst verhuur (3.5.1) valt lager uit als gevolg van de aan St Landstede doorbelaste kosten huisvesting die verantwoord zijn onder 4.3.8 , maar in de begroting en 2018 als verhuur baten waren verantwoord.

Detachering personeel (3.5.2) is afgenomen door vertrek van een in het kader van arbeidsmobiliteit gedetacheerde docent.

Onder de overige baten (3.5.10) is de personele bekostiging voor gedetacheerde leerlingen ontvangen die na de afwikkeling van het geschil inzake een onderwijssamenwerking zijn afgerekend.

Lasten

Realisatie 2019		Begroting 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000			
4.1 Personeelslasten			
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten, uitsplitsing			
4.1.1.1 Lonen en salarissen	3.792	4.999	4.201
4.1.1.2 Sociale lasten	560		665
4.1.1.5 Pensioenlasten	616		635
Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten	4.968	4.999	5.501
4.1.2. Overige personele lasten, uitsplitsing			
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	218	30	91
4.1.2.2 Lasten personeel niet in loondienst, toelichting			
Interne doorbelasting personeelslasten	622	557	552
Inhuur uitzendpersoneel	1.168	1.219	484
Inhuur extern personeel	69	60	70
Lasten aan personeel niet in loondienst	1.859	1.836	1.106
4.1.2.3 Overige	133	56	258
Overige personele lasten	2.210	1.922	1.455
4.1.3 Uitkeringen die personeelslasten verminderen	35		18
Totaal Personeelslasten	7.143	6.921	6.938

Gedurende 2019 bedroeg het gemiddeld aantal fte bij de organisatie 65,1 fte (2018: 74,4 fte). Dit betreft personeel op de loonlijst van Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o. Het personeel is werkzaam in Nederland.

Door de afname in personeel (-12,5% in fte) zijn de loonkosten (post 4.1.1) afgenomen met 8,7%. Deze beperktere daling wordt enerzijds veroorzaakt door de CAO en premiestijgingen (met name pensioenpremie ABP). Anderzijds staat hiertegenover dat in 2019 geen eenmalige uitkering heeft plaatsgevonden, zoals in 2018. De overige mutatie vloeit vooral voort uit de personele mutaties qua inzet gedurende het jaar.

Inzake 4.1.2.1. wordt verwezen naar de toelichting bij 2.2.1 Personele voorzieningen.

De post interne doorbelasting personeelskosten onder 4.1.2.2 Lasten personeel niet in loondienst betreffen de volgende posten:

Realisatie 2019		Begroting 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000			
Interne doorbelasting personeelslasten			
Doorbelasting SOBD	523	533	509
Overige interne doorbelastingen	99	24	43
Totaal interne doorbelasting personeelslasten	622	557	552

De doorbelasting SO&BD betreft het aandeel in de personele lasten van de Serviceorganisatie en Bestuursdienst van de Landstede Groep. In de verantwoording wordt dit aandeel met de daarbij behorende kosten wel verantwoord in de onderwijsstichtingen van de Landstede Groep naar rato van het hen toegerekende aandeel op basis van objectieve verdeelsleutels zoals leerlingen/deelnemers/werknemers/totale kosten.

De overige interne doorbelastingen betreffen de in- en uitleen van medewerkers binnen de Landstede Groep. De toename heeft vooral betrekking op de inzet van personeel vanuit Stichting Landstede voor de ISK-activiteiten in Harderwijk.

De inhuur uitzendkrachten en extern personeel is met € 683k toegenomen ten opzichte van 2018, vooral door het vergroten van de flexibele schil met betrekking tot het qua aantallen leerlingen sterk wisselende ISK onderwijs, waar in de begroting ook op was ingezet. Daarnaast wordt dit ook veroorzaakt door de in 2018 onder 4.1.2.3 overige personeelslasten verantwoorde doorbelaste loonkosten van medewerkers inzake een onderwijskundige samenwerking. De overschrijding op de begroting op post 4.1.2.3 komt door doorbetaalde rijksbijdrage bij overgang van een aantal leerlingen in het werkgebied van de regio NW-Veluwe, waar gezamenlijke afspraken zijn gemaakt over “geld volgt leerling”.

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000			
4.2 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa, toelichting			
4.2.2 Afschrijving op materiële vaste activa	451	463	450
Totaal Afschrijvingen	451	463	450

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000			
4.3 Huisvestingslasten, toelichting			
4.3.1 Huurlasten	69	89	74
4.3.2 Verzekeringslasten	11	9	9
4.3.3 Onderhoudslasten	67	207	78
4.3.4 Energie en water	127	130	186
4.3.5 Schoonmaakkosten	202	217	202
4.3.6 Belastingen en heffingen terzake van huisvesting	30	32	30
4.3.8 Overige huisvestingslasten	162	197	194
Totaal Huisvestingslasten	668	881	773

De totale huisvestingslasten (4.3) zijn lager dan begroot met name doordat geplande onderhoudsactiviteiten niet zijn uitgevoerd.

Voor het pand in Harderwijk wordt van de gemeentelijke bijdrage jaarlijks een vergoeding ontvangen in het kader van de doordecentralisatie huisvesting.

Verantwoording DDC Gemeente Harderwijk		Realisatie 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1			
Verantwoorde kosten minus vergoeding doordecentralisatie			
Ontvangen vergoeding doordecentralisatie		341.582	354.423
Ontvangen huur		20.172	21.060
WOZ en watersysteemheffing		-27.360	-26.340
Verzekering		-10.850	-8.758
Huur gebouwen		-193.734	-181.471
Afschrijving gebouwen		-129.066	-129.066
Rentederving overname boekwaarde en huisvest.investeringen		-32.974	-35.555
Totaal verantwoorde kosten minus vergoeding doordecentralisatie		<u>-32.230</u>	<u>-5.707</u>
Saldo doordecentralisatiegelden per 1/1 conform jaarrekening		83.073	25.397
Correctie tm 2017 naar aanleiding afstemming met gemeente			63.383
Gecorrigeerd saldo doordecentralisatiegelden per 1/1		<u>83.073</u>	<u>88.780</u>
Mutatie boekjaar		-32.230	-5.707
Saldo doordecentralisatiegelden per 31/12		<u>50.843</u>	<u>83.073</u>

Het saldo van de doordecentralisatie gelden wordt als bestemmingsfonds separaat verantwoord als onderdeel van het eigen vermogen (zie 2.1.1.4).

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000			
4.4 Overige lasten, toelichting			
4.4.1 Administratie en beheer	47	259	488
4.4.2 Inventaris en apparatuur	76	65	73
4.4.3 Leer- en hulpmiddelen	488	487	454
4.4.4 Dotatie overige voorzieningen	-118		118
4.4.5 Overige	246	245	181
Totaal Overige lasten	<u>739</u>	<u>1.056</u>	<u>1.314</u>

De lagere uitkomsten bij 4.4.1 Administratie en beheer ten opzichte van de begroting komt vooral door de begrote reserves, welke per saldo niet gebruikt zijn en/of de bestedingen (op basis van ingediende plannen) zijn verantwoord onder de categorie waar deze besteed zijn zoals personele lasten. Daarnaast heeft een vrijval van een reservering ad € 147k plaats gevonden naar aanleiding van de afwikkeling van het geschil inzake een onderwijssamenwerking, alsmede ook een vrijval van de overige voorzieningen onder 4.4.4.

In de post 4.4.5 Overige zijn de volgende kosten inzake interne doorbelasting materiële kosten verantwoord:

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000			
Interne doorbelasting materiële lasten			
Doorbelasting SOBD	214	231	211
Overige interne doorbelastingen			-56
Totaal interne doorbelasting materiële lasten	<u>214</u>	<u>231</u>	<u>155</u>

De overige interne doorbelasting in 2018 betreft verrekening van de gezamenlijke opleidingskosten met Stichting Landstede inzake technische opleidingen.

Financiële baten en lasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
alle bedragen in € * 1000			
6.1 Financiële baten, toelichting			
6.1.1 Rentebaten en soortgelijke opbrengsten			1
Totaal Financiële baten	<u></u>	<u></u>	<u>1</u>
6.2 Financiële lasten, toelichting			
6.2.1 Rentelasten en soortgelijke kosten			3
Totaal Financiële lasten	<u></u>	<u></u>	<u>3</u>

Gebeurtenissen na balansdatum

Als gevolg van het Corona virus zijn de organisatie en leerlingen/studenten/medewerkers geconfronteerd met de naar aanleiding hiervan ingestelde landelijke richtlijnen. Het primaire doel van de organisatie is om het onderwijs zoveel als mogelijk digitaal voortgang te laten vinden. In nauwe samenwerking met de VO Raad en het Ministerie van OCW wordt gewerkt aan het mitigeren van de negatieve - financiële – gevolgen voor de stichting. Belangrijk hierin is dat de onderwijsinstellingen zoveel als mogelijk gevrijwaard worden van de gevolgen van financiële claims. Vooralsnog gaat de stichting er vanuit dat de Corona crisis geen al te grote gevolgen heeft voor het totale aantal leerlingen, zowel de bestaande als de instroom. Er van uitgaande dat het cursusjaar 20/21 wel gewoon van start kan gaan, zullen er zeker negatieve financiële effecten zijn die naar verwachting niet van materiële omvang zullen zijn. De financiële effecten zullen frequent worden geactualiseerd en gemonitord om de impact zoveel als mogelijk te beperken. Dit is verder geen aanleiding tot aanpassing per balansdatum van de waarderingen van de verantwoorde activa of de hoogte van de voorzieningen en verplichtingen.

Overzicht geoordeelde doelsubsidies OCW

Model G- Verantwoording Subsidies	DUO-Gefis besch-nr	Toew ijzing kenmerk	Toew ijzing datum	Prestatie afgerond?
G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule beknopt gespecificeerd alle bedragen in €				
Sudieverlof 2019	1007595-1	DL/B/110284	20-9-2019	nee
Aanv bekost technisch vmbo 2019	963932-2	VO/16557553	20-11-2019	ja

Samenwerkingsverbanden VO-MBO en overige instellingen

Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o. heeft samenwerkingsverbanden met andere onderwijsinstellingen in de regio. In overeenstemming met het Besluit samenwerking VO-BVE wordt hierover gerapporteerd. Per peildatum (1 oktober van het voorafgaande kalenderjaar) volgen de volgende aantallen leerlingen elders onderwijs:

Samenwerkingsverbanden	aantal lln 2019	aantal lln 2018
Brin nummer en Schoolnaam		
Stichting vr Chr VMBO vr Harderwijk eo, Brin nummer(s): 02EX Volgen onderwijs bij: VAVO, div. instellingen	2	1
	<u>2</u>	<u>1</u>

Verbonden partijen

Verbonden Partijen Landstede Groep	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteit (één of meer)	Eigen vermogen 31-12-2019	Realisatie 2019	Omzet 2019	Valt onder Burg. w etboek 2 artikel 403	Deelname %	Consolidatie % *
Zeggenschap of gezamenlijke zeggenschap Statutaire naam alle bedragen in € * 1000									
Stichting Bestuur Landstede Groep	Stichting	Zwolle	Overige	0	-565	28.333	Nee	100,0%	100%
Stichting Agnieten College/De Boog	Stichting	Zwolle	Overige	9.539	2.336	43.670	Nee	100,0%	100%
Stichting Ichthus College	Stichting	Kampen	Overige	4.985	-490	24.177	Nee	100,0%	100%
Stichting Christelijk VMBO Harderwijk eo	Stichting	Harderwijk	Overige	5.878	778	9.779	Nee	100,0%	100%
Stichting Vechtdal College	Stichting	Hardenberg	Overige	9.646	346	34.295	Nee	100,0%	100%
Stichting Landstede	Stichting	Zwolle	Overige	53.240	4.298	125.647	Nee	100,0%	100%
Stichting Internationale School Eerde	Stichting	Zwolle	Contractonderwijs	-3.779	2	0	Nee	100,0%	100%
Innotiq Zwolle BV 1)	B.V.	Zwolle	Overige	396	73	13.175	Nee	75,5%	100%
Landstede Molijn Beheer BV *	B.V.	Nunspeet	Overige	12	0	0	Nee	50,0%	50%
Stichting Beheer & Deelnemingen IJsselregio	Stichting	Zwolle	Overige	-3.750	61	0	Nee	100,0%	100%
Stichting Landstede Kinderopvang	Stichting	Zwolle	Overige	61	73	605	Nee	100,0%	100%
Stichting IJsselregio Foundation	Stichting	Zwolle	Overige	687	2	0	Nee	100,0%	100%
Stichting Zwolse Badminton Accommodatie	Stichting	Zwolle	Onroerende zaken	0	17	212	Nee	100,0%	100%
Rechterland Services BV	B.V.	Zwolle	Onroerende zaken	-1.018	69	852	Nee	100,0%	100%
Stichting Landstede Participaties	Stichting	Zwolle	Overige	530	109	0	Nee	100,0%	100%
Djopzz Beheer BV	B.V.	Zwolle	Overige	1.474	317	850	Nee	50,0%	50%
Djopzz BV	B.V.	Zwolle	Overige	496	127	1.988	Nee	50,0%	50%
Internationale School Eerde BV 2)	B.V.	Deventer	Overige	100			Nee	30,0%	0%
Stichting Zorgstructuur Landstede Groep	Stichting	Zwolle	Onroerende zaken	533	128	338	Nee	100,0%	100%
Stichting Huisvesting VMBO Kampen	Stichting	Kampen	Onroerende zaken	0	0	939	Nee	3)	0%
Stichting Huisvesting Onderwijs Dronten eo	Stichting	Dronten	Onroerende zaken	0	0	874	Nee	4)	0%

* is % consolidatie ten behoeve van de groepsjaarrekening van Stichting Bestuur Landstede Groep

1) Via Stichting Landstede 51% en via Stichting Landstede Participaties/Djopzz Beheer B.V. 24,5%.

2) Cijfers over boekjaar 2018/2019 eindigend 31 juli 2019, exploitatieresultaten worden op basis van omvang niet gepubliceerd.

3) Gezamenlijke zeggenschap ligt bij bestuurders namens st Ichthus College en st Openbaar Voortgezet Onderwijs Kampen Dronten (Almere College), zie toelichting in jaarrekening.

4) Gezamenlijke zeggenschap ligt bij bestuurders namens st Landstede, st Ichthus College en st Openbaar Voortgezet Onderwijs Kampen Dronten (Almere College), zie toelichting in jaarrekening.

Verbonden Partijen Landstede Groep	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteit (één of meer)	Valt onder Burg. w etboek 2 artikel 403	Deelname %	Consolidatie % *
Invoerd van betekenis Statutaire naam alle bedragen in € * 1000						
Innotiq Cibap BV	B.V.	Zwolle	Overige	Nee	24,5%	0%
Internationale School Eerde BV	B.V.	Zwolle	Contractonderwijs	Nee	30,0%	0%
Coöperatie RBA-4 Examenbank voor Gezondheidszorg- en Welzijnsopleidingen UA	Coöperatie	Hengelo	Overige	Nee	33,3%	0%
Coöperatie Care Academy Veluwe U.A.	Coöperatie	Harderwijk	Overige	Nee	14,2%	0%
Coöperatie RegioOpleiders Zwolle U.A.	Coöperatie	Zwolle	Contractonderwijs	Nee	12,0%	0%
Veluvine Nunspeet Beheer CV 5)	C.V.	Nunspeet	Overige	Nee	49,5%	0%
Stichting GroenEnorm	Stichting	Ede	Overige	Nee	8,3%	0%

* is % consolidatie ten behoeve van de groepsjaarrekening van Stichting Bestuur Landstede Groep

5) Landstede Molijn Beheer B.V. is de beherend vennoot en jegens de schuldeisers van Veluvine Nunspeet Beheer CV volledig aansprakelijk.

Honoraria accountant

De volgende honoraria van de accountant zijn in het boekjaar ten laste gebracht van de rechtspersoon, ongeacht of de werkzaamheden door de externe accountant en de accountantsorganisatie reeds gedurende dat boekjaar zijn verricht, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW. De bedragen zijn inclusief BTW.

alle bedragen in € * 1000		Realisatie 2019	Realisatie 2018
Separate specificatie kosten instellingsaccountant			
Kosten onderzoek jaarrekening *		41	48
Andere controleopdrachten			
Totaal Accountantshonoraria		<u>41</u>	<u>48</u>
* inclusief controle bekostiging			

Wet Normering topinkomens

De WNT is van toepassing op Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o. Het toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 127.000 (Onderwijs klasse B).

Toelichting bezoldigingsklasse WNT		
Bedragen x € 1		
Periode	1/1/2019 - 31/12/2019	1/1/2018 - 31/12/2018
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	4	4
Complexiteitspunten gemiddelde aantal leerlingen/deelnemers	1	1
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten/sectoren	1	1
Totaal complexiteitspunten	6	6
Bezoldigingsklasse	B	B
Bezoldigingsmaximum leden College van Bestuur	127.000	122.000
Bezoldigingsmaximum Voorzitter Raad van Toezicht	19.050	18.300
Bezoldigingsmaximum Leden Raad van Toezicht	12.700	12.200

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekkingen vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1

Naam Functiegegevens	T.W. Rietkerk Voorzitter College van Bestuur	T.G.M. Bekker Lid College van Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,035	0,041
Dienstbetrekking?	Nee	Nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	4.484	5.246
Beloningen betaalbaar op termijn		
Subtotaal	4.484	5.246
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	4.484	5.246
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	4.484	5.246
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,039	0,045
Dienstbetrekking?	Nee	Nee
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	4.692	5.424
Beloningen betaalbaar op termijn		
Subtotaal	4.692	5.424
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	4.692	5.424
Totale bezoldiging	4.692	5.424

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1

Naam Functiegegevens	B. Breunissen Voorzitter Raad van Toezicht	W. Boerma Lid Raad van Toezicht	P. Bosma Lid Raad van Toezicht	F. Eefting Lid Raad van Toezicht
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	720	522	422	422
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	19.050	12.700	12.700	12.700
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018				
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12
Totale bezoldiging	742	541	441	441
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	18.300	12.200	12.200	12.200
Naam Functiegegevens	S.A. Terpstra Lid Raad van Toezicht	H.P. De Vlieger Lid Raad van Toezicht	A.J.M. de Winter Lid Raad van Toezicht	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	
Bezoldiging				
Totale bezoldiging	422	422	422	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	12.700	12.700	12.700	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2018				
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	
Totale bezoldiging	441	441	441	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	12.200	12.200	12.200	

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij meerdere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan met ingang van 1 januari 2018).

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Nadere toelichting

De werkzaamheden van de voorzitter en leden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht van de Landstede Groep omvatten ook werkzaamheden voor de entiteiten waar zij door de afzonderlijke organen zijn benoemd tot onbezoldigd voorzitter of lid van het College van Bestuur respectievelijk Raad van Toezicht, waaronder ook Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o. De leden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht staan op de loonlijst bij, respectievelijk factureren hun bezoldiging aan, Stichting Bestuur Landstede Groep. De leidinggevende topfunctionarissen kwalificeren bij Stichting voor Christelijk VMBO voor Harderwijk e.o. als leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking. De gezamenlijke kosten, bestaande uit de loonkosten inclusief werkgeversdeel sociale lasten en eventuele reiskosten, worden vanuit Stichting Bestuur Landstede Groep verdeeld over de onder de verantwoordelijkheid van het bestuur vallende entiteiten op basis van de toegerekende inzet van de bestuurders en toezichthouders. Deze toerekening heeft plaatsgevonden op basis van het kostenallocatiemodel zoals deze binnen de Landstede Groep wordt gehanteerd.

7.5. Goedkeuring en vaststelling

Deze jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Toezicht en vastgesteld door het College van Bestuur.

Zwolle, 17 juni 2020

Goedkeuring en vaststelling	
Raad van Toezicht	College van Bestuur
dhr B Breunissen (voorzitter)	dhr TW Rietkerk
dhr W Boerma	dhr TGM Bekker
dhr P Bosma	
mw F Eefting	
dhr SA Terpstra	
mw HP de Vlieger	
dhr T de Winter	

Deel 4: Overige gegevens

8. Resultaatbestemming

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

In de statuten is niets bepaald ten aanzien van bestemming van het resultaat.

Ingevolge de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) wordt het resultaat van het verslagjaar toegevoegd aan de reserve van de instelling.

9. Gegevens rechtspersoon

Naam instelling	Stichting voor Christelijk Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs voor Harderwijk en omstreken
Soort instelling	scholen voor voortgezet onderwijs
Adres rechtspersoon	Postbus 1, 8000 AA Zwolle
Brinnummers	02EX
Nummer Bevoegd gezag	41158
Telefoon	088-850 80 00
Accountantskantoor	Ernst & Young Accountants LLP Euclideslaan 1, 3584 BL Utrecht

10. Verklaring accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van Stichting voor Christelijk Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs voor Harderwijk en omstreken

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting voor Christelijk Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs voor Harderwijk en omstreken te Zwolle gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor Christelijk Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs voor Harderwijk en omstreken op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2019;
- de staat van baten en lasten over 2019;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie “Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening”.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor Christelijk Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs voor Harderwijk en omstreken zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van onzekerheid omtrent Corona

De ontwikkelingen rondom het Corona (Covid-19) virus hebben grote invloed op de gezondheid van mensen en onze samenleving en daarbij ook op de operationele en financiële prestaties van organisaties en de beoordeling van de mogelijkheid om de continuïteit te handhaven. De jaarrekening en onze controleverklaring daarbij zijn gebaseerd op de condities op het moment dat deze zijn opgemaakt en de situatie verandert van dag tot dag. De invloed van deze ontwikkelingen op Stichting voor Christelijk Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs voor Harderwijk en omstreken is uiteengezet in het bestuursverslag in paragraaf 6.3 en in de jaarrekening opgenomen in de paragraaf gebeurtenissen na balansdatum. Wij vestigen de aandacht op deze uiteenzettingen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het verslag raad van toezicht;
- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf “2.2.2. Bestuursverslag” van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf “2.2.2. Bestuursverslag” van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderwijsinstelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Utrecht, 18 juni 2020

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. M.A. Brandhorst MSc RA